

”לעולם לא נחדל לחקור
ובקץ כל מסעותינו
נשוב אל המקום שבו התחלנו
ונדע אותו לראשונה”
(ת.ס אליוט)

איש בארץ - מוסמך טכני

“עס שאין לוכר את עברו, ההווה שלו דא ווערדן לויט בערפאל” יאסאל אלטן

Miss M. Koch
Biography
Haringdon
Berke.

שורשים

שורשים לה עבר ועתיד
שורשים לה עכשיו ותמיד
לה מסבא ומסבתא
לה מאמא ואבא
שהעניקו לנו שייכות
שם בה הרכה איכות,
כולנו יודעים ולא מאמס
עלין שום דבר תחת השמש.
ובמרוקו, פולין ורוסיה
בחיי היהודים יש תמיד "אנדלמוסיה"
לכן תמיד נשמור על המקור והמוצא,
כי בישראל כל אחד את מקומו מצא.
חובה עלינו לזכור ולעולם לא לשכוח,
את אותם שורשים שאפשרו לנו לברוח.

תוכן העניינים

ההיסטוריה של העיר קריית אתא.....	55-56
בית פישר-אתר בקריית אתא.....	57
מקום בקריית אתא האהוב עלי במיוחד.....	58
אבי מספר על אירוע מיוחד הקשור לקריית אתא.....	59

חלק ד: ראיון אישי

ארץ המוצא של בן משפחה.....	61-66
ראיון עם ליקה.....	61-62
תיאור של מסמכים ותמונות מחיי של ליקה בעבר.....	63-66
חלק ה: עבודת חקר.....	67-68
אאלו של חפץ.....	67-68

”שורשים העיקר הם השורשים”.....	69
סיכום.....	70
”שורשי לה לאמרי לא לבד”.....	71
ביבליוגרפיה.....	72

נספחים.....73-87

נספח מספר-1 ”סבא יוסף לב איננו”.....	74
נספח מספר-2 מסמך הלמנה לב מלונה של סבא שלמה.....	75
נספח מספר-3 מסמך הלמנה לחתונת הכסף של סבא וסבתא רבא.....	76
נספח מספר-4 תמונות עם סבא וסבתא שלי.....	77-79
נספח מספר-5 סבא אברהם ליל וסבתא ליל ליל.....	80-81
נספח מספר-6 היסטוריה של משפחתה של סבתי מתועדת בתמונות ומסמכים.....	82-85
נספח מספר-7 מאכלים מסורתיים האהובים על בני משפחתי.....	86
נספח מספר-8 שולח משפחתי -מצד אמני לדורותיה.....	87

מבוא.....	4
ברכת הבית.....	5

חלק א: אני.....7-28

תעודת הלהות שלי.....	8-10
אני ושמי -משפחות השם.....	11
מקומי במשפחה.....	12
מאל ועד היום מילדות לבגרות.....	13-28
הייל הרך.....	13-14
היל האן.....	15-16
היל בית הספר.....	17-22
היל בת המלוכה.....	23-27
אני בת מלוכה.....	28

חלק ב: אני ומשפחתי.....29-47

ראיון עם מרים דוד.....	30
ראיון עם ראק דוד.....	30
ראיון עם סבתא תקוה.....	31
מידע על ההורים.....	32-36
ראיון עם אמא.....	32-34
ראיון עם אבא.....	35-36
שיר: ”פתחו את השער”.....	37
על שורשים של המשפחה המורחבת.....	38
שיר: ”אילן יוחסין”.....	39
אילן יוחסין בתמונות של המשפחה של אבא.....	40
אילן יוחסין בתמונות של המשפחה של אמא.....	41
ניתוח תמונה משפחתית.....	42-43
מסמך מן העבר.....	44-45
מסמכים נוספים מן העבר.....	46-47

חלק ג: עירי ואני.....49-59

תעודת ליהות לעיר קריית אתא.....	50
קריית אתא בתמונות.....	51-52
סמל העיר של קריית אתא.....	53
הרחוב בו אני גרה.....	54

חבוא

"אין יכולת לדור למסור משהו חשוב לדור הבא, אך לא קבל כראוי מהדור שהיה לפני

מטרת עבודת השורשים בשבילי היא לתעד את המורשת המשפחתית האישית שלי, זאת הודמנות טובה עבורי להיכנס למעין "מנהרה של זמן" וללמוד על תולדות משפחתי המורחבת ובני המשפחה הקרובים לי. מורשת של עם מתחילה מן האדם הבודד אל המשפחה המצומצמת שלו, דרך המשפחה המורחבת ויחד אל היווצרות של עם עם מסורת מנהלים ומורשת.

שורשי העץ - נמצאים מתחת לאדמה, הם מוסתרים ומשמים את העץ לניקה ממקורות מים וסם אחראים לייצוב העץ ולעמידתו האיתנה.

שורשי האדם - הם המסורת והתרבות, המטען של כל אחד מהבית.

צלע העץ - הוא הבסיס של העץ, צומח מלמטה למעלה ואחראי על עמידתו של העץ בעיקר בתקופת סערות, עשוי מקליפה חיצונית וליבה פנימית.

צלע האדם - הוא התכונות המאפיינות את האדם, הדברים המהותיים שבו.

נולד העץ - הוא יופיו של העץ. עלי העץ הופכים את אנרגיית השמש למזון לאדלת העץ, יש ענפים שפונים לכיוונים שונים. נולד העץ מנענע לניהוי העץ.

נולד האדם - הוא אמונותיו, דעותיו וערכיו. התנהגותו ומאפייניו החיצוניים.

בעבודת שורשים לו אתן מענה למאפיינים המשפחתיים הללו

בעבודה זו אלחלר ליכרונות עבר, חוויות ילדות שלי מילדות לבגרות, אלמע סיפורים על חייהם של בני משפחתי משנות ילדותם ועד בגרותם ועל חוויות מיוחדות שארעו להם בחייהם. כמו כן יוצג על משפחתי ושושלת משפחתית לדורותיה. ניתנת לי גם הודמנות לחקור על עירי לכן אספר על קריית אתא ואזור תמונות שמאפיינות את העיר. חלק מהאנשים שאספר עליהם או אציין את שמם אינם בחיים ובעלרת משפחתי לכיתי להכיר אותם ולכתוב עליהם.

בעבודה זו גם אתעד מסמכים, תמונות וחפצים מהעבר, שריבים מהם אפשר לראות גם כנספחים שהם חלק חשוב מאוד בעבודה וכל זאת באמצעות: חקר, שאלת שאלות, אסוף ראיות, נדנד, הצקות, התבוננות בתמונות שפתחו בפניי עולם משפחתי גדול ורחב שייך רק לי.

"דור מחדש ויוצר אינו לורק אל אל האספה את ירושת הדורות. הוא כוחן ובודק, מרחיק ומקרב. יש שהוא נאחל במסורת קיימת ומוסיף עליה, יש והוא יורד לאלי הארסאות, מושל נשכחות, מארק אותן מחולדתן, מחליר מסורת קדומה שיש בה כדי להלין את נפש הדור החדש" (מתוך כתבי בראל כזנלסון)

תודות:

ברצוני להודות לכל האנשים מבני משפחתי שעלרו לי באיסוף תמונות ומסמכים, שסיפרו לי את סיפור חייהם ובמיוחד לאמי שעלרה לי לערוך את עבודתי ונתנה לי כיוון כתיבה בכל המידע הרב שאספתי בכתיבת עבודה זו.

ברכת הבית

ברכת הבית

משפחת

דוד

זה הבית וזאת המשפחה
ידעו תמיד הצלחה ושמחה.
זה המקום יבורך ממרום
בשלווה, בריאות טובה ושלוש.
שפע, שגשוג ורווחה גדולה
ישררו בזאת הסביבה.
מזה המשכן יעלו ברוך
קולות של שמחה וגיל וששון.
ברך נא אלי את זה המעון
אמן, כן יהי רצון

”רק על עצמי לספר ידעתי...”

תעודת זהות

שמי-אדוה.

שם החיבה שלי - יש לי כמה שמות חיבה והם: אדוונת, אדווסקה, צ'יקה, חבור, מינוג.

שם משפחתי הוא דוד והוא שם המשפחה המקורי, לשם יש משמעות בעיניי מכיוון שהוא מלכיר לי את דוד האלך שהיה "אדמוני, יפה עיניים וטוב רואי, יודע נאן ושיכור חיל ואיש מלחמה ונבון דבר ואלוהים עמו", ולמרות שרוב שנות חייו של דוד החיים לא אמש היטיבו עמו והוא נתקל בקשיים רבים, כאלל הראשיות שלו הרבה הוא עמד בקשיים והצליח להתמודד וטובת העם תמיד הייתה נאד עיניו.

לידת - נולדתי בתאריך 17.11.2002, י"ב בכסלו, בבית חולים בני ציון בניתוח קיסרי, משקלי בלידה היה 3.1 ק"ג. הוריי מספרים לי שנולדתי בשבוע ה-42 להריונה של אימי, הרופאים חשבו שאני תינוקת גדולה ולכן מיהרו לשלוח את אמא שלי לחדר לידה. לאמא שלי היו צירים חלקים מאוד ומכיוון שעדיין לא מיהרתי להיוולד הרופאים נאלצו לנתח את אמא שלי בניתוח קיסרי וכך נולדתי. נולדתי יחסית קטנה ובלאן שהייתי בבית חולים ירדתי במשקל לכן אני ואימי נאלצנו להישאר בבית חולים יומיים נוספים עד אצלנו במשקל.

מזל טוב!

למשפחת דוד

עיריית קרית אתא וקרן קימת לישראל
מברכות אתכם לרגל הולדת בתכם
אדוה ביום י"ב בכסלו תשס"ג
ושמחות לחודיעכם כי ניטע עץ לכבודה ביער הילד

יחזק אלישיב
מנכ"ל קק"ל

יעקב פרץ
ראש עיריית קרית אתא

5813506-2

בית חולים בני ציון

13938

11.02.03

3200

אדוה

5813506-2

נוולת קיסרי

הנכם מודמנים
למסיבת נתינת שם
לבתנו אדוה
ביום עלישי גסלגולאס
בשעה 18:00
משפחת דוד
כינורות
חלוצי התעשייה 36, תל אביב 6100000

מלך החודש - בו נולדתי הוא עקרב. מלך עקרב הוא אחד משנים עשר המלכות שבאלף המלכות. באסטרולוגיה המערבית, "בן מלך".
עקרב" הוא מי שנולד בין 23 באוקטובר לבין 21 בנובמבר.
כאסורת היהודית מתייחס מלך עקרב אל חודש חשוון.

חזל עקרב
24 באוקטובר - 21 בנובמבר
SCORPIO

ארץ הולדתי - ישראל.

כתובת מאוריי - רחוב כצלנסון 17 קריית אתא. כשאבא היה רווק הוא חיפש דירה לאור כה וכמר בדירה כה אני ארה מכיון שהיא נמצאת במקום מרכזי בקריית אתא וקרובה ונעימה לכל המקומות המרכזיים בקריית אתא (בתי ספר, אני ילדים, מרכז קריית אתא וכו...) כשהורי התחתנו אמא שלי הצטרפה לדירה לאחר שהדירה עברה שיפוץ.

כאן גרים בכייף
אריה, עמית ואדוה
דוד
כצלנסון 17 קריית-אתא

שק אימי- עמית.
שק אבי- אריה.
מקומי במסכה- אני בת יחידה.

סאיכותיי לעתיד- מכיוון שאני עדיין צעירה ומתבכרת עדיין אין לי סאיכות לעתיד, אני מאמינה שהלאן יעשה את שלו.

"שלושה שמות נקראו לו לאדם: אחד מה שקוראים לו אביו ואמו, אחד מה שקוראים לו בני האדם ואחד מה שהוא קונה לעצמו טוב מכולן מה שקונה הוא לעצמו" (מדרש תנחומא ויקהל)

אני ושמי-חשמעות השם

שמי-אדוה.

משמעות השם היא שנים שקטים וקטנים על בני היס.

בתנ"ך השם אדוה מולך בספר שמאל ב' ומתאר אוסף, תל, ערמה.

לפי הקבלה השם אדוה לקוח מן השפה העברית ומשמע לתיאור תופעת טבע של תנודות מים קטנות אשר נוצרות במקווי מים. לתופעה זו מושג השם יחס מיוחד בתרבות והביטוי "אדוות האדם" משמע לתאר יופי אשר מדיש את כלל הכריאה והטבע, השם מיוחס לתכונות כמו עדינות, חמלה, צניעות והענקת כבוד אל הסביבה האנושית והטבעית.

לפי התלמוד הבבלי המילה אדוה היא מילה ארמית שמתארת את אבני המקדש שכנה הורדוס שניבא "כאדוותה דימא". רש"י מפרש שהאבנים שונים במראה לה מלה והעניין המסתכלות בהם שוטטות ונראות כאלו שנים היס נעים, בעקבות כך נקבע כי אדוה היא שם קיבוצי לשנים וסופרים ומשוררים משתמשים במילה אדוה בריבוי כגון אדוות היס.

מקור השם אדוה-לפני 29 שנים אמא שלי הייתה שגת בקיבוץ ששאל, לאחת מהילדות בגן קראו אדוה. אמא שלי אהבה במיוחד את אדוה והקשר שנוצר ביניהם היה מאוד חלק עד כדי כך שאמי החליטה שכשתהיה לה בת היא תקרא לה אדוה. כשאמא שלי הייתה בהריון היא הרגישה את הבעיטות שבעטתי מתוך הרחם כשנים קטנים ועובדה זו חילקה לה את הרצון והליכרון לקרוא לי אדוה.

משמעות השם בעיניי-אני חושבת ששם זה מתאים לי מפני שאני שקטה ורצוזה (לא תמיד!) כמו האדוות הקטנות בים. אם הייתי יכולה לבחור לעצמי שם הייתי בוחרת בשם אדוה מפני שהציל של השם נשמע לי מעניין-למרות שאני אוהבת את שמי.

חקומי במשפחה

אני ילדה יחידה להוריי, יש ללה יתרונות והם: מילדות ועד בטרות קיבלתי כמעט כל מה שאני רוצה, פינקו אותי, נתנו לי יחס מועדף, לא הייתי בתחרות עם ילדים נוספים במשפחה וכל הירושה תעבור אליי. אני לא נאלצת להתמודד עם מריבות בבית והחפצים שלי רק ברשותי.

אבל יש גם חסרונות: לפעמים אני מרישה בודדה בבית. כשהייתי קטנה היו פעמים שהרשתי עצמום, לא היה לי את מי להאמין במעשים שלי, קינאתי בחברות שלי שיש להם אחים ואני עדיין מקנאה וחכל שאין לי חוויה של לחיות עם אחים בבית, אבל אלו החיים ולה מה שהורי בחרו בשבילי ואני אוהבת אותם על כך! אני יודעת שכעתמתן יהיו לי כמה ילדים.

מאז ועד היום חילדות לבגרות...

הגיל הרך

הייתי תינוקת מאוד ראוּעה, חייכנית ובעלתני, ההורים שלי הפכו את הסלון הביתי לפינת משחקים גדולה שותאמת לתינוקות ובה ביליתי לאן רב. ישנתי טוב בלילות ובבית רק כשכאב לי. באיל תשעה חודשיים התחנכתי בבית תינוקות בקיבוץ כפר מכבי, האטלנת שהייתה לי שמה שינה סיברה לי שהייתי תינוקת מאוד רלה ואכלתי מעט והיא לו בעצם שלימדה אותי לאכול ולא וויתרה לי. עד איל האן הייתי בפעוטון הדס ואנן ערכה בקיבוץ כפר מכבי.

אני תינוקת מאודה

אדוה בגילאי שנתיים - שלוש וחצי

גיל הגן

באיל האן התחנכתי שנה אחת באן סקד בקיבוץ כפר מכבי ולאחר מכן שנה נוספת באן עלומות בקיבוץ אפק. הייתי ילדה חברותית. אמא שלי מספרת לי שהענות והמטלות מאוד אהבו אותי. אהבתי את המשחק בחצר הצרטאות בקיבוץ, אני לזכרת שבניתי מבנים מעניינים ושיחקתי בהם עם חברים, יצאנו לטיולים בקיבוץ בכל יום ולאדנו על הטבע. אהבתי לצאת לטיולים בחורף באדיים ועם מטרייה ואני לזכרת שהענות הסכמו שניכנס לשוליות. אהבתי את הארוחות המשותות בקיבוץ ואת הכלאן שהיין עושים בחדרי שינה כלאן מנוחת צהריים.

יש שני אירועים שלכורים לי מהאן: מאן סקד אני לזכרת שבאחד הפעמים שניסיתי לעשות אלאלון חברה בשם נועם ניסחה לעלור לי, אחלה בירי ובטעות פרקתי את המרפק. הכאב היה גדול ונאלצו להלעיק את אבי שלקח אותי לקופת חולים. המקרה השני לזכור לי מאן עלומות: אחד הילדים רצה להאיד לי שלום דרך החלון, הוא שכח שחלון יש לכוכית ידו נבצעה והשברים של הלכוכית, פאעו לי בראש.

שנה לפני שאליתי לכתה א', התחנכתי באן דאנית בקריית אמת. בהתחלה היה לי קשה להתראל לחינוך בעיר אבל בעלרת החברות הרבות שרכשתי והענות והסייעת שהיו מקסימות אלני, התאקלמתי. לזאת הייתה שנה שבה הכיין אותנו באן לקראת כתה א'. אני לזכרת מאותה תקופה את הצמות היפות שקלעה לי הסייעת ובכל פעם שהייתה לי שן שהתנדנדה לי הסייעת עלרה לה ליפול וכך פחות כאב לי.

אדוה
חולאת ארבע

אדוה
חולאת חמש

אדוה עם הענות אלונה

גיל בית ספר

התקופה של ee שנים בבית ספר יסודי הייתה אהובה עליי, מכיוון שהיו לי הרבה חברים מהשכבה ואהבתי את כל המורות שלי אז. הרגשתי שכל אחת מהן מעריכה אותי. הן היו מורות שהצליחו להשליט סדר ומשמעת בכיתה אבל גם היו חמות, נעימות ומפריחות.

בתקופת בית ספר יסודי עסקתי בהתעמלות אמנותית ולכורות לי הפעמים שרקדתי ריקוד יחיד בטקסים בבית ספר. הייתי תלמידה טובה מאוד, אחראית, אהובה על המורים ועל התלמידים, סמכו עליי. אהבתי גם את הטיונים הכיתתיים. בבית הספר היסודי הייתי בעליה בוועדות השונות. לכורית לי גם ימי שישי בהם נהאנו בעם בחורש לערוך קיוסק בית ספרי. את סיום כיתה ו' חשנו בטקס מרגש לאחר חלרות רבות ומתישות עד הלילה. בחלק גדול מההופעה בטכס השתתבתי בקטעי הריקוד. בטקס לה קיבלתי תעודת הצטיינות בלימודים ותעודת הצטיינות חברתית.

במהלך שהותי בשנים ובבית הספר היסודי השתתבתי והתנסיתי במאון חושים: חוש אנלית, חוש התעמלות אומנותית, חוש שחייה וחוש היסודי.

אדוה עק תמי
המורה בכיתות א'-ב'

אדוה עק רחל
המורה בכיתה ד'

בטכס קבלת
ספר תורה בכיתה ב'

אלווה רוקדת היפ הופ

תעמלות גמר קורס שדירה

צמרת כח

מורה לחינוך גופני ומאמנת שחיה בכירה

מאניקה תעודת 10

אדוה דוד

צבירה קורס שחיה בהצלחה
קיץ 2011

1. תאריך: 1. תאריך:

כח 3. מאמנת שדירה מוסמכת

1. תאריך: 1. תאריך:

מאמנת שדירה מוסמכת

וזאת לתעודה

כי השתתפת בתכנית

בנות מצווה

תשע"ה

בה למדת על בגרות ואחריות, על מצוות ובחירה,
על בנות ונשים, חלומות ושאיפות;
חשבת, הכרת בנות אחרות, שוחחת והתנסית
בפעילויות שונות.

"כי המצוה הזאת אשר אנכי
מצוך היום, לא נפלאה היא ממך
ולא רחקה היא. לא בשמים
היא... ולא מעבר לים היא...
כי קרוב אליך הדבר מאד,
בפך ובלבך לעשותו" (דברים ל', יא-יד)

תוכנית בנות מצווה הגיעה לסיומה,
אך דרכן רק מתחילה.

בהצלחה!

עבודת חקר של אדוה
שיצאה את בית הספר
בתחרות עבודות חקר
של תלמידי כיתות ו'
באלור חיפה וארכל.
רונן ואביש היו שותפות לאחור

קבלת תעודת הצטיינות מהאורה שי
שלימה את אדוה בכיתות הי-י
בטכס סיום שנה של שכבת כהה ו'
בבית ספר אורדון

אדוה כאופע סיוק כיתה ו'
כבית ספר אורדון

12 גיל בת המצווה 12

את גיל 12 חשיתי בכיתה ו' והייתי בעצם התלמידה הראשונה בכיתה שחגגה 12, ואם חשגה בת מצווה. בשנה הלז חוויתי שני אירועים מרכזיים: חגיגת בת המצווה וטיוט בת המצווה.

את חגיגת בת המצווה חשיתי באולמי לבן. לה היה אירוע מרכזי וכלתי נשכה. חבריי ומשפחתי האורחת באו לשמוע איתי. באירוע עצמו שרתי שיר שהקלטתי באולפני קול בחולון. חווית ההקלטה הייתה מרעשת, לו הייתה הפעם הראשונה שהייתי באולפן הקלטות. באולפן חיברו לי מילים מאפיינות אותי, לשיר ידוע באנאלית, כמו כן באירוע בת המצווה רקדתי שני ריקודי הופ הופ בליווי שתי רקדניות בשם שני ומאיה. חברותיי הקרובות שאלות אותי עוד מהלן ברכו אותי 12 ברכות וכל ברכה הניסו לי ורד. בנוסף, הוריי ברכו אותי בברכה מרעשת. בסוף הערב הייתי מותשת ומרוב התרעשות התקשיתי להרדס. חבל שנהוג לחגוג בת מצווה רק פעם אחת בחיים!!!

לחגיגת בת המצווה נוספה חגיגה נוספת והיא טיוט בת מצווה-8 ימים בהולנד, צרפת ובלגיה, יחד עם הוריי, טיוט משפחות מאורגן של חברת מאה מאלי עם ילדים נוספים שהם בני וכנות מצווה. בהולנד ביקרנו במדורדוס שהיא עיר מינאטורית בעלת דגמים מוקטנים של מבנים ידועים בהולנד. ביקרנו בחוות זבניות ובכית חרושת לקבקבי עץ. באמסטרדם שטנו בסירת מנוע בתעלות המהוות את כבישי העיירה חיטהורן - מראה העיירה ממש מרהיב! ביקרנו גם במולאן מאדס טוסו ובכית אנה פרנק. הביקור בכית אנה פרנק היה מאוד מרעש ונאלצנו לחכות כמעט ששעות בתור כדי להיכנס לבית. לאורך כל הדרך באמסטרדם ראינו כי העיר מרעשת בתעלות רבות של מים. בצרפת ביקרנו ביורו דיסני ולו הייתה לי חוויה גדולה! ביקרנו בכנסיות יפיפיות, במאדל אייפל, בשדרות האליזה ובשער הניצחון. בלילה שטנו על נהר הסיין ובמהלך השיט ראינו את השירים המרהיבים והאתרים של העיר, ואת מאדל אייפל נוצל ומאור כ-22:00 בלילה. בבלגיה טילנו בערים בריסל וברזל, שבהן חנויות רבות של שוקולד, רקמה ותחרה. כמו כן ראינו בכיכר המרכזית בבריסל את הפסל של הילד המשתין. במשך כל הטיוט ביקרנו בפארקים ענקיים כמו פארק וואלבי בבריסל ופארק אפלטניץ באמסטרדם. בטיוט הכרתי אנשים וחברים חדשים עימם אני שומרת על קשר עד היום. הכרתי נופים יפים וטעמתי טעמים חדשים. לאת הייתה שנה מופלאה של גיל מצווה.

אדוה בתנו האהובה והיקרה

12 שנים עברו במהרה
ואתינוקת קטנה מתוקה ויפיפייה הפכת לנערה
והנה היום את חושטת בת מצווה.
לפני צאתך מעולם הילדים לעולם הבגרות
חשוב לנו שתדעי כי נוכחותך בחיינו
סורמת לנו שמחה רבה ובכחותך הפכנו למשפחה.
את ילדה מיוחדת שיוצאת להעניק האון אהבה
לנו ההורים, לסבא ולסבתא למשפחה המורחבת
ולחברים. את ילדה פעילה חברותית ומלאה שמחת
חיים שבשקט ובנועם מנהלת לכולנו את העניינים
ובצחוק המתעלצל את משאירה את כולם
תמיד עם חיוך על הפנים.
אדוה אנחנו אוהבים אותך ככה בדיוק כמו שאת
ומבקשים שלא תמארי ותסדלי לנו לא לא
אנו מאחלים לך חיים מלאים בתוכן ועשייה ואם
הרבה בריאות אושר והצלחה בלימודים ומקווים
שתדעי למלא את חייך בהאון ראעים קטנים
ומאשרים. תמשיכי להיות ילדה נהדרת ואוכשרת
מאשרת ושמחה וככרי שתמיד נעמוד מאחוריך
כל המשפחה.

מאמא ואבא

הוריי מכריס אותי

חברותיי מכרות אותי כבת המצווה

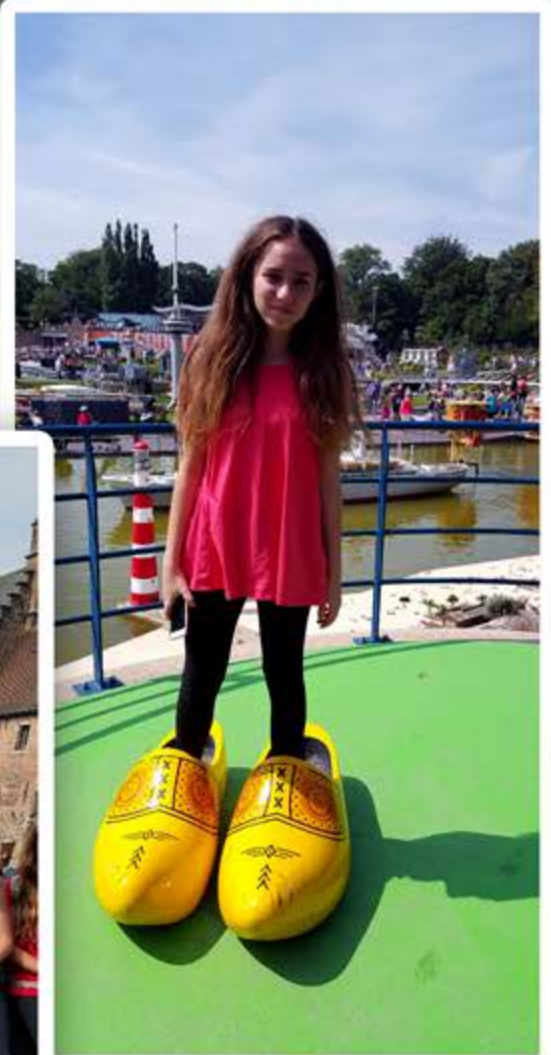
לאדוה

12 שנים חלפו להן במהרה והנה את הופכת לנערה ואת
מתחילה תקופה חדשה בחיך.
שתמיד נראה אצלך את החיוך המושלם והמתוק שלך
על הפנים ונאחל לך רק בריאות, שפע וכיף בחיים. אנו
חברותייך, מאחלות לך עושר ואושר שנים של בריאות
ויושר, הצלחה בחיים, בלימודים ובהגשמת חלומותייך.
תמשיכי להיות חברה כזאת חייכנית, יפה, חכמה וטובה
ושחיך יתמלאו בחום ואהבה ואם לא תקבלי את כל
הטוב שבעולם תמשיכי להילחם ושכל משאלה
שתבקשי תתגשם. אנו תמיד יחד מבלות וזה הזמן
להגיד לך שאנחנו אוהבות אותך, ומקוות שתמשיכי
להיות כמו שאת: מצחיקה ומרגשת,
חייכנית, חכמה ויפה.

באהבה
אבישג, אביב, אוריה,
נועם כהן, נועם סבחה,
חושן, יובל ורוני זפרני

תמונות מסילול בת המצווה

ביקור בחולון מאדס סוסו באסטורדס.

אני בת מצווה

משמעות האני ובת המצווה בעיניי היא: המעבר מילדות לבגרות. שאני כבר לא נחשבת כקטנה ומציינת את היותי נערה בתחילת דרכה שמצטרפת לעולם המבוגרים, והמבוגרים מצפים ממני להיות אחראית. אני רוצה להתפתח לאט לאט ולבחור לי את החברים שאני בוטחת בהם, כמו כן אני מצפה להיות בחות תלוית במשפחה שלי ולאבא לי להיות עצמית משלי. אני חושבת שאני עדיין לקוקה לתמיכה רבה מהוריי ועל לה לא הייתי רוצה לוותר.

אני ומשפחתי

ראיון עם מרים דוד

עם הקרוב: מרים דוד.

הקרבה: מרים נשואה לכן דודי ראק.

הגיל: 22

מקום מאורים: שכונת רמות בירושלים.

שפת האם: "בבית דיברו שוויצרית, עברית וצרפתית".

ארץ מוצא: "אני ואחיי נולדנו בישראל, אימי נולדה בשוויצריה ואבי בצרפת".

מצב משפחתי: "נשואה לראק, אמא לשני בנים ואמא ללדת בפסח".

כמה את עוסקת: "אני עוסקת בחינוך, אני עננת באן".

מה יחסך למקצוע: "אני אוהבת את המקצוע ורואה בו שליחות כעננת שמחבת דור צעיר".

האם יש לך חלום או שאיפה? "אני שואפת להיות מחנכת להרבה ילדים וללדת עוד ילדים ולהיות אמא טובה".

מה התחביב שלך: "התחביב שלי לשחק עם הבת שלי".

מה המאכלים האהובים עלייך: "אני מאוד אוהבת לאכול בשר במיוחד שניצל והמבורגר".

מה מיוחד אותך: "לדעתי הניצחון והאמונה מייחדים אותי".

מדוע חלרת בתשובה? "לדעתי במשפחה שוארת מסורת והייתי ילדה רצינית, כשדלתי החלטתי לחזור בתשובה מפני שהיה לי טוב

במקום הלה, טוב לראות את החלק השני ולהתחבר אל הדת, הרגשתי שלה המקום האמיתי בשבילי והלב שלי היה שקט עם והחלטתי

ללכת עם לה עד הסוף ובלכות החלטה בתשובה הכרתי את ראק שם חזר בתשובה והקמתי משפחה".

ראיון עם ראם דוד

עם הקרוב: ראק.

הקרבה: בן דודי.

הגיל: 25

שפת האם: עברית.

ארץ מוצא: "אני ואחיי נולדנו בישראל, אבא שלי נולד בישראל ואימי בארמקו".

מצב משפחתי: "נשוי למרים, אבא לשני בנים ואבא ללדת בן".

מקום מאורים: שכונת רמות בירושלים.

האם שירתת בצבא? "שירתתי כסיירת אלני".

מקצוע: "כרע אני לא עובד, אני לומד בישיבה שנקראת "הפקדתי שוארים" בירושלים במסך כל שעות היום".

מה יחסך לדת? "אני מאמין באמונה שלמה בקדוש ברוך הוא".

מה חלומך או שאיפתך: "אני שואף שכל אוהבי יהיו בריאים ופאנים רבים יחזרו בתשובה".

תחביב: "ללמוד תורה ולשחק עם הבת שלי, אני גם מאוד אוהב לאכול".

מאכל אהוב: "דגים חריבים ואוכל מתוק".

מה מיוחד את הדמות שלך: "האמונה באלוהים וקבלת משפחתי שהיא לא דתית".

מדוע חלרת בתשובה? "כשהייתי בן 15 לאבא שלי היה אירוע מוחי וכשלה קרה רצתי לבית הכנסת שלי כיתנו עם התפללתי

לאבא שלי יכריא ונדרתי עם הוא יחיה אני אחזור בתשובה, לה היה תהליך איטי וארוך ורק אחרי שחזרתי מהצבא נסעתי

לירושלים ללמוד בישיבה ולה היה קיום הנדר שגדתי אחזור בתשובה".

מרים וראק דוד ובתם שרה נינה

ראיון עם סבתא שלי

pe: תקוה.

הקרכה: סבתא שלי.

גיל: 78

מזכ משפחתי: "נשואה לשלמה וסבתא לארכה נכדים: אביב, איתי, אדוה ואליה".

שבת האם שלך? "שבת האם שלי היא עברית אך בבית הורי בנוסף לעברית דברו גם פולנית ויידיש למדתי את השפה והבנתי אותה".
ארץ מוצא: "ישראל, הורי הגיעו מארצות שבראשית".

מקום מגורים: דרך היס 178 בחיפה.

תאריך לידה: "נולדתי בטו בשבט בשנת 17.1.1938".

אני יודעת שאת בפנסיה מה היה מקצועך בעבר? "עסקתי בהנהלת חשבונות".

האם המקצוע היה חשוב בעיניך? "אני עשיתי ממנו חשב כי זה היה אתגר. בהתחלה עבדתי ידני ובמכונות כתיבה ולאט לאט נכנס המחשב ככלי עבודה. לימדו אותי לעבוד על המחשב ואני לימדתי אחרים וניהלתי את כל הנהלת החשבונות של המחשב בסוף בונה".

האם יש לך תחביב? "כיום אני עובדת מעט בגינה המשותפת של הבניין. אני אוהבת את זה כשהייתי קטנה אהבתי מאוד לטפל בחיות וכשהייתי נערה אהבתי להיות חברה בתנועת הנוער של מחנות העולים. בבית ספר החלטנו כמה חברים להתאבד לקבוצה והתבדלנו מהחברה והיינו מעסיקים את עצמנו הפעילויות שונות ברבבות הימים כעסתי על עצמי שהתבדלנו מהחברה".

כמה שנים למדתי? "אפשר להגיד 12 שנים, למרות שלא סיימתי בשרות מלאה".

מאכלים אהובים: "גפילטא פיש ואוכל של חיים".

היכן שרתת בצבא? "שירתתי בנח"ל ולאחר מכן הייתי חברת קיבוץ מנרה, חברתי הייתה רחל, אחותו של יצחק רבין ליל וכשהודעתי על עליית הקיבוץ רחל האישה הקסומה הלז ניסתה לשכנע אותי שעות רבות להישאר, אבל הורי לחצו עליי לעלו מכיון שהיו לקוקים לעירתי, מכיון שאם של אבא שלי הגיע מפולין והייתי אמורה לעלו להורי לקלוט אותי".

איך היו החיים בבית הורייך בילדותך? "הייתה האון אהבה בבית אני ושני אחיי, ליכרונם לברכה, הסתדרנו בינו, אבל היה קצת קשה מבחינה כלכלית. אבא שלי חלה והיו לו בעיות בלב ואל באותה תקופה בניסוד להיות חייבו אותו לשכב במיטה ואמא שלי יצאה לעבודה. היא קיבלה מסעדה וניהלה אותה. למסעדה הגיעו רווקים ורווקות והיא הכינה להם מטעים, אוכל ביתי ומלה התפרנסו. אני בתור ילדה מאוד דאגתי לאמא נסכתי החלה לבכות! והיה לי מאוד קשה ודאגתי לאבא שהיה חולה ולה השפיע על המזב רוח שלי. זה השפיע על הלימודים שלי, לכן לא סיימתי בשרות כי הייתי כל הלמן במתח. ניהלתי יומני חיים וכתבתי בהם את ראשונותיי".

האם יש לך ליכרונות מבת המצווה שלך? "כן בוודאי. חישנו את האירוע בבית הורי בסלון, כל המשפחה המורחבת הגיעה ואני הודיתי לכולם שבאו לברך אותי. לבשתי את החולצה הכחולה והלכתי לפעולה בתנועה וכל משפחתי נותרה בלעדי. קבלתי מתנה שזון ושרשרת וספרי קריאה. אני לזכרת שההורים שלי הכינו ארוחה לתפארת אבל אני אמרתי תודה והלכתי".

האם יש לך חלום או שאיפה? "אני מאוד מקווה שאני וסבא נלכה לראות אתכם הנכדים נשואים, שתהיו בריאים ועלי ואבא נרשים יותר טוב מה שאני מרשימים עכשיו!"

אני וסבתא בבת המצווה שלי

מידע על הוריי ראיון עם אימי

עם אימי: עמית.

עם המשפחה: דוד.

מה היה עם משפחתך לפני נישואים? אברמוביץ

האם ידוע לך מה מקור שמך? "מקור השם עמית הוא מהתנ"ך, המילה עמית מולכרת מספר פעמים בחוקים חברתיים המוכרים בספר ויקרא".

פירוש השם עמית: "חבר למקצוע, רע, לזאת, קולגה. פירוש נוסף למילה עמית מדגישה את היות העמית אדם השווה לאחר מבחינת היכולת, הרמה והאופי, מכאן כי השם עמית מצביע על ערכי חברות חלקים ונאמנות לכוונה".

האם יש לך כינוי חיבה? "בילדות חברים היו קוראים לי עמיתצקו או עמיתלה או שהיו פונים אליי בשם המשפחה אברמוביץ. היום יש המכנים אותי עמיתי".

מהו תאריך הלידה שלך? "נולדתי בתאריך 3.6.63 י"א בסיוון תשכ"ג".

היכן נולדת? "נולדתי בבית חולים ראב"ק אלר בחיפה".

האם יש לך אחים/אחיות? "יש לי אח אחד בשם אמיר, הוא צעיר ממני במשך שנים ואני הבכורה במשפחה".

ספרי על הבית בו גרת ותנאי החיים בו ומה הוא הנוף הנשקף מבית ילדותך: "ארתי בחיפה בקריית שפרניצק ברחוב הכסטיניה 4 בכנין בעל ארבע קומות. כמשפחתי גרה בקומה האחרונה. הבית בו גרתי היה יחסית מרווח, החדרים היו גדולים, אני ואחי ישנו באותו חדר, לה לא היה קל אבל הסתדרנו. אני לזכרת את הסלון הגדול בו התכנסה כל המשפחה סביב מסך הטלוויזיה ואת המטבח שהיה קטן אבל הנוף שנשקף ממנו היה הנוף של הים. ארתי קרוב לים לכן מכל חלון בבית השתקף הים ושרה גדול של ברחי בר".

מה היה מצב הכלכלי בבית? "המצב הכלכלי בבית היה סביר, שני הוריי עבדו. אבא שלי היה איש צבא קבע ואמא שלי הייתה מנהלת חשבונות בסולל בונה, שניהם עבדו עד שעה מאוחרת ולא החסירו מאתנו דבר".

ספרי על בית הספר ותקופת לימודיך: "למדתי ee שנים בבית ספר יסודי בשם עין הים, לאחר מכן למדתי ee שנים מכיתה ז' עד י"ב בבית ספר עירוני א' בקריית אליעזר, בתקופת התיכון נהגתי לעשות בייביסיטר לילדים וכחופשים הגדולים הדרכתי בקייטנות".

מה היה ההווי המשפחתי שלך? האם לזכורת לך שמחות משפחתיות? "במשפחה שלי נהגו ואהבו לחשוף בשמחות, אני לזכרת את בת המצווה שלי, חשיתי אותה בבית שלי ואפילו אני לזכרת מה לבשתי בה. אני לזכרת גם את ברית המילה של אחי (הייתי רק בת חמש) ואני לזכרת כמה בכיתי בברית ושהרב ביקש שירחיקו אותי, כמו כן אני לזכרת את בר המצווה של אחי וכיצד החברים שלו שחקני הכדורסל ברכו אותו".

מה נהגה משפחתך לעשות בימי חופשה? "בימי חופשה נהגה משפחתי לצאת לטיולים ברחבי ארץ ישראל, אהבנו מאוד את הים ובילינו בחוף הכרמל".

האם לזכור לך מאכלים מיוחדים שהייתם אוכלים ומה אהבת לאכול במיוחד? "נהגנו לאכול אפילו פיש מאכל עדי היום אהבת לאכול, אכלנו מאכלים שמאפיינים את העדה האשכנזית. בחש פסח סבתא שלי נהגה להכין עוגה שבהייתי טועמת אותה הייתי מרגישה הרגשה עילאית, זאת הייתה עוגה שרק סבתא שלי ידעה להכין ולצערי כשהיא נפטרה לא מצאנו את המתכון של העוגה ועד היום בחש פסח אנחנו נלכדים בעוגה".

האם השתייכת לתנועת נוער או מועדון? "הייתי חברת צופים בשבט "עמית" בקריית אליעזר, בצופים התכנסנו כל החברים ויצאנו לטיולים, עזרנו לאנשים נלקקים ולקשישים והדרכנו ילדים צעירים מאתנו, כמו כן אהבתי מאוד לשחק כדורסל ושיחקתי ee שנים בקבוצת הכדורסל של הפועל חיפה".

אילה מנהלים ומסורות מבית סבא וסבתא את לזכרת? "אני לזכרת את ליל הסדר שחשנו אצל ההורים של אבא שלי: סבא ראובן וסבתא רבקה, בליל הסדר בכל שנה לכל אחד במשפחה היה מקום קבוע ליד השולחן. סבא שלי נהג לפתוח את הדלת לאליהו הנביא והוא תמיד היה משכנע אותנו שאליהו הנביא שתה מהיין ואנחנו כילדים קטנים האמנו לו. אני לזכרת את הטכס של מציאת האפיקומן ואת התחרות ביני לבין אחי מי ימצא אותו. וכמוכן לזכורת לי המתנות שקבלתי בעקבות מציאת האפיקומן אחת המתנות הזכורות לי הייתה אקורדיון אמיתי שלמדתי לנגן עליו".

בחס חנוכה נהגנו להתכנס אצל ההורים של אחי: סבתא מרים וסבא יוסף. אני אפילו לזכרת את ריח הלביבות שהכינו סבתי ואת הקול של סבי שפצח בשירי חנוכה. בכל חנוכה כל ילד מבני המשפחה קיבל שקית עם סביבונים והחגיגה שלנו הילדים הייתה גדולה. אני לזכרת את סבי שישב בראש השולחן והדליק את הנרות בחנוכה כשאנחנו הילדים מצפים חסרי סבלנות לקבל את דמי החנוכה.

אמא איך פאסט את אבא? "אני זענט באקצוסי. לפני 14 שנה הייתי בשנת שבתון והלכתי לכן של חברה כדי לעזור לה לתכנן את השן. בזמן הסמך הייתה סיעת בשם עליה, עליה נאשה אלי ועאלה אותי אס אני מוכנה להכיר לך מאשפחה שקוראים לו אריה. לא הייתי מעוניינת אבל עליה הצליחה לשכנע אותי ולקחה ממני את מספר הטלפון שלי. בערב יום כיפור באותה שנה אבא התקשר אלי וקבעו להיפגש לאחר החג. הפגישה הראשונה כינינו התקיימה בבית קפה מוצרט בקריית מוצקין. לאחר הפגישה לו התקיימו עוד מספר פגישות והיינו חברים במשך שנה וקצת והחלטנו להתחתן".

באילה תאריך התחתנתם? "התחתנתי בתאריך 25 לספטמבר 2001 באולמי כינורות".
האם תוכלי לספר מעט על החתונה? מה היה מיוחד בה? "המיוחד בחתונה היה שאני ואבא קיבלנו את האורחים שבאו לשמח איתנו להפתעתנו הגיעו כמעט כל מי שהלמנו, השאחה הייתה גדולה, אנשים לא הפסיקו לרקוד והחופה הייתה מרעשת".

לה התחיל בשני הורים עלינים וצעירים שהולידו בשבילי את המשפחה שלי

באילו שפות דיברו בילדותך? "דיברנו בבית ובחול רק בעברית, לכוונת לי הפעמים שסבי וסבתי משני הצדדים דיברו יידיש ורומנית עם הוריי כשרצו שלא אבין מה הם אומרים. סבא שלי מאוד רצה ללמד אותי יידיש אני לא הסכמתי ואני מצטערת על זה עד היום".
אירועים היסטוריים: "בתקופת חיי היו הרבה אירועים היסטוריים. אירוע אחד לזכור לי במיוחד והוא מבצע אנטבה - פעולה צבאית שביצעה הצבא שלנו בתאריך 4 ליולי 1976, כדי להציל נוסעים ישראלים ויהודים שטפו מישראל לצרפת ושנחטפו על ידי טרוריסטים. החוטפים התכבדו באונדדה שהשליט שלה היה אידי אמין, אדם מאוד אכזרי! באותה תקופה הייתי בת 13. מאש בליך. אני לזכרת שבמטוס היו נוסעים לא יהודים והחוטפים ריכלו את היהודים במקום אחד ושיחררו את האחרים. החוטפים דרשו שנשחרר מחבלים מהכלא ורצו גם דמי כופר. הם אמרו שצד שלא יקבלו את בקשתם יוצאו להורג שני חטופים בכל שעה. יצחק רבין שהיה אז ראש ממשלה ושאזון פרס שהיה שר ביטחון סרכו לבקשתם וארצנו מבצע צבאי של חיל האוויר מבצע שהצליח! באותו מבצע נהרגו שלושה בני ערובה ודורה בלור שהייתה בבית חולים נרצחה! אחד מחילנו נפצע קשה מאוד ואחד המפקדים שמו היה יוני נתניהו נאח של בנימין נתניהו נהרג! לכן למבצע קראו גם מבצע יהונתן. באותה תקופה היו בבתים טלוויזיות בשחור לבן ואכשירי רדיו קטנים, אני לזכרת את המשפחה שלי יושבת בלילה סביב מכשיר הרדיו ומאלינה לשדר שמספר כיצד חילנו הצליחו לשחרר את החטופים. בכל הבתים בישראל צעו אותו הדבר ואני לזכרת את קריאות השאחה שבקעו מהבתים. בימים שלאחר המבצע לא הפסיקו לשדר בטלוויזיה תמונות של החטופים שבו הביתה".

כיצד נהגתם לחשוש את חצי ישראל? "מאחר ולא הצעתי מאספה מסורתית את חצי ישראל חששנו לרוב סביב שולחן חצי עץ מאכלים האופייניים לחם. לזכור לי שבכל שנה בה חששנו את יום העצמאות היינו נסעים לפיקניקים ביצרות הכרמל. תמיד הצטרפו אלינו לזכות חברים עם ילדים והמבוגרים היו מאתגרים אותנו במשחקי שונים".

כיצד חשבתם שמות במספחה? "חששנו חתונות ובריתות ובר מצווה וכת מצווה בשמחה רבה ובצניעות! לא כמו שחשבים היום! את ימי ההולדת ציינו במסגרות החינוכיות ועם המספחה המורחבת. בימי ההולדת היו הפעלות רבות ולה היה עיקר החגיגה ולא שפע הממתקים והמפסלים כמו שיש היום".

האם לדעתך בתקופת ילדותך היו יותר מאפיינים לארצית? "אני חושבת שבהחלט כן! בתקופת ילדותי לא היו מחשבים ואייפונים וכדומה, לכן נהגנו לשחק בחול יחד עם חברים! היינו מציאים משחקים. נהגנו לטייל, לעשות ספורט עם המבוגרים ואם הילדים היינו אנשים בריאים יותר וחברותיים יותר! ימי חג העצמאות איחדו את עם ישראל. היו מצעדים של חילות שונים ומטסים בשמיים. הייתה הרגשה לאומית של ביחד של שיתוף. לא היה מפחיד להסתובב ברחובות כמו שמפחיד היום! לא היה שפע הסתפקנו במה שיש! לא היו קניונים וחנויות גדולות לכן סוף הכילוי היה שונה. אנשים בילו יחד בבתי קולנוע. לדעתי הדור שלכם מפסיד הרבה בחיי השפע בשנות האלפיים!".

אמא מה את חושבת מיוחד במספחה שלכם? "מה שמיוחד במספחה שלנו הוא הקשר הטוב בינו, האהבה, האכפתיות והכבוד שלנו רוכבים אחד לשני. בתקופת ילדותי האהבה לספורט ולמוסיקה ייחדה אותנו".

אמא יקרה לי

ראיון עם אבי

שם אבי: אריה.

שם המשפחה: דוד.

האם ידוע לך מה מקור שמך? "אני קרוי על שם סבא של אימא שלי, קראו לו לייבה בעברית לה אריה, אמא שלי לא הכירה את סבא שלי".

מה פירוש השם אריה: טורף גדול משפחת החתולים בעל רגלי שיער מסביב לראשו המכונה 'מלך החיות'; לביא. אחד משנים עשר המלכות האסטרולוגיים. אמץ ופראי.

האם יש לך כינוי חיבה? "בילדותי ואם היוס קוראים לי חכריי ומכריי אריקו, להו שם חיבה שבחרו לי הוריי".

מהו תאריך הלידה שלך? "נולדתי ב-21.8.59".

היכן נולדת? "נולדתי בבית חולים ראב"ס".

ספר לי על הבית בו גרת ותנאי החיים בו ומהו הנשקף מבית ילדותך: "ארתי ברחוב פינסקר 34 בקריית אתא בבית קטן, אני ואחי ישנו באותו חדר, הנשקף שנשקף מחלון ביתי היה מרכז חנויות קטן".

מה היה המצב הכלכלי בבית? "המצב הכלכלי היה יחסית טוב, לא היה שפע, אבל שלי עבד מאוד קשה במפעל לייצור בקבוקים בשם פינציה ואימי הייתה עקרת בית ודאגה תמיד לניקיון הבית ולארומות החמות במשפחה".

ספר על בית ספר ותקופת לימודיך: "למדתי בבית ספר פינסקר ששנים ואני הייתי במחזור שהיה שני שעה למטיבה. מכתה ל' עד ט' למדתי בחטיבת הביניים רזולין איפה שאת לומדת (לא היה רזולין א' ו-ב') לאחר מכן בכיתה י' למדתי ברזולין תיכון ובכיתה י"א ו-י"ב למדתי בבוסמת בחיפה שם למדתי כימיה".

מה היה ההווי המשפחתי שלך האם לכורות לך שמחות משפחתיות? "המשפחה שלי הייתה מאוד צנועה ואני לומר טוב את הבר מצווה של אחי גדעון ואת הבר מצווה שלי שחשנו ביום שבת בשתיים עשרה בצהריים באלומי אורון במרכז קריית אתא".

מה נהגה משפחתך לעשות בימי חופשה? "לא בילינו כמעט בימי חופשה, אבל שלי עבד מאוד קשה כל היום וכשקבל משכורת שמר לנו אותה לחיסכון".

האם לכורים לך מאכלים מיוחדים שהייתם אוכלים ואהבת במיוחד? "אהבתי מאוד את הסלט חצילים שהכינו לי אמא שלי, נהגנו לאכול עוף בתנור עם אורל ותפוחי אדמה. ואבא שלי היה מכין ליבצ' טעים ובימי כיפור נהגנו לאכול דג בחומץ".

האם השתייכת לתנועת נוער או מועדון? "ליד הבית שלנו היה מועדון שקראו לו רופין, בכל הימים אחר הצהריים התאספו במועדון לפעילויות ספורט מהשעה ארבע עד שמונה בערב".

אילה מנהלים ומסורות מבית סבא וסבתא אותה לזכר? "אני לומר את חל חנוכה בבית סבתי שנהגה להכין את הסופגניות הכי טעימות שאכלתי. נהגתי ללכת לביתה בראש כדי לקחת את הסופגניות ולהביא להוריי ולאחי".

איך פגשת את אמא? "קיבלתי את הטלפון של אמא מעלילה אחות של איסתי, התקשרתי לאמא וקבענו להיפגש באחד הערים בבית קפה מוצרט".

באילה תאריך התחתנתם? "התחתנתי בתאריך ה-25.9.2001 באלומי כינורות".

מה היה מיוחד בחתונה? "אני לומר שהייתה שמה רבה והאיסו 400 מולמנים, החתונה התקיימה לפני יום כיפור ואנשים רבים טענו שהאוכל היה טעים במיוחד, הרב שלנו בחתונה היה מיוחד והוא ערך את החופה בצורה מרשעת".

אבא ואמא חתן וכלה

באילו שפות דיברו בילדותך? "רומנית ועברית ואני הכנתי קצת את השפות".

אילו אירועים היסטוריים זכורים לך מעברך? "אני זוכר את אסון מינכן בשנת 1972 הייתה אולימפיאדה בארמניה במינכן. בלמון האולימפיאדה נחו הספורטאים בכתי מלון. המחבלים נכנסו לאלור המאורים של הישראלים, חטפו 11 ספורטאים ורצחו אותם. באותה תקופה לא היו לכל התושבים בארץ טלוויזיות ומכשירי רדיו. אנחנו שמענו על החטיפה בחדשות בערב והלכנו לישון ולא ידענו מה קורה עם החטופים. כשהתעוררנו בבוקר חיכינו לחדשות של השעה 7 אבל לפני השעה 7 היש חדר שלי אמיר והוא סיפר לנו שהראו את כל 11 הספורטאים. האכל במדינה היה גדול מאוד. המאמן של אחת הספורטאיות שלנו אסתר שמאורכ נרצח בדיוק לפני שהיא הייתה אמורה להתחרות בריצה והיא החליטה שהיא לא מבטלת את הריצה כדי שכולם יראו שעם ישראל חי וקיים. היא רצה בריצה אחר ולכתה במקום שישי".

כיצד נהאתם לחאז את חיי ישראל? "ביום כיפור כל המשפחה צמה ואנחנו הילדים כדי להעביר את הלמן היינו הולכים בראש עד קריית חיים ובחלרה. ביום העצמאות חשנו בפארק הרצל, אני זוכר שכהיינו ילדים היה מצעד צבאי של חיילות צהל ורק לשכנה אחת בבנין הייתה טלוויזיה אל כל השכנים נהאו ללכת אליה ולצפות במצעד, את שאר החאים נהאנו לחאז באכילת מאכלי חיי".
האם לדעתך בתקופת ילדותך היו יותר מאפיינים למדינה? "אני חושב שכן! החיים היו שונים. לאוסיקה הישראלית ולספורט הישראלי היה מקום חשוב בתרבות של המדינה. החיים היו פחות מהחידים לארות שהיו הרבה מלחמות וההרצה הייתה שכלום אכפת מאותם דברים. שיטות הלימוד היו שונות".

מה אתה חושב שייחד את המשפחה שלך? "מה שייחד את המשפחה שלי לו האהבה, הכבוד אחד לפני והצניעות".

אני ואבא בכת המצווה

”פִּתְחוּ אֶת הַשַּׁעַר, פִּתְחוּ-הוּ רַחֲמֵי,
עֲבוֹר תַּעֲבֹר עֹה שְׂרָפָת לָהֶם:

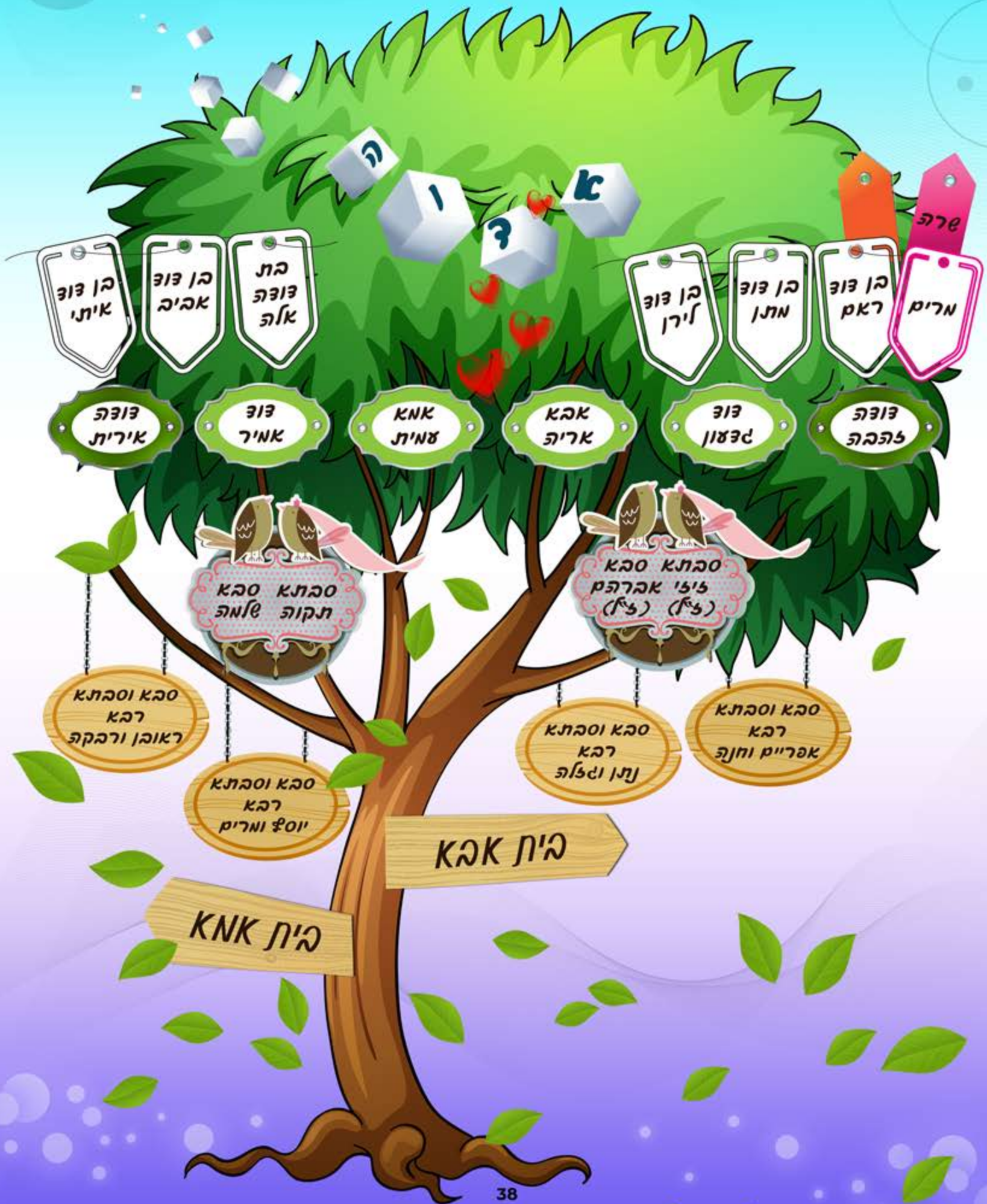
אֶבֶן
וְאֶלֶן,
וְאֶח
וְאֶחֻת
וְחֶתֶן וְכֵלָה
בְּמִרְכָּבַת קָלָה.

פִּתְחוּ אֶת הַשַּׁעַר, פִּתְחוּ-הוּ רַחֲמֵי,
עֲבוֹר תַּעֲבֹר עֹה שְׂרָפָת לָהֶם:

סֶבֶל
וְסִבְתָּא,
וְדוֹד
וְדוֹדָה
וְנִכְדִּים וְנִנִּים
בְּמִרְכָּבַת פְּנִינִים...”

עץ שורשים
של משפחתי המורחבת

אילן החשכה

אילן יוחסין חצית בנלימון
”תמיד, כשסבא מסביר לי מראש
מי האנשים שאני אמור לפגוש
מי דוד של אבי ומי של אחי,
למי יש בן-דוד ומי לה מי,
מי קרוב באמת - מי קרוב בערך...
אני שוכח הכל
באמצע הדרך.

לכן הוא צייר לי ציור עם שמות
של כל הדודים ושל כל הדודות,
של כל האחים ושל כל האיסים
ועם הציור הוא ”אילן יוחסין”
כשבאתי היום לחתונה של סמדר
רחוץ ונקי ומאוד מאונדד
האיש השמן שקוראים לו דוד
נישש ועל אותי שוב כמו תמיד
מה אני של סבא?

אתה תנחם אני מחכה וסופר עד חמש
חיכיתי דקה ואמרתי לו ”איס”
הצצתי באילן יוחסין שהיה לי בכיס”

אילן היוחסין

משפחה של אבא

סבא וסבתא רבא
נתן וגזלה דוד ז"ל

סבא וסבתא רבא
אפרים וחנה דוד ז"ל

לקה

אח של סבתא

סבתא זוזי ז"ל

סבא אברהם ז"ל

אמא עמית

אבא אריה

דוד גדעון

זהבה

אדזה
והילדה הזו
זו אני

ראם ומרים
בן דוד ואשתו

לירן
בן דוד

מתן
בן דוד

שרה נינה

אילן היוחסין

משפחה של אמה

סבא וסבתא רבא
מרים ויוסף לב ז"ל

סבא וסבתא רבא
רבקה וראובן אברמוביץ' ז"ל

סבתא תקוה

סבא שלמה

אבא אריה

אמא עמית

דוד אמיר

אירית

אדוה

אלה, אביב, איתי

והילדה הזו
זו אני

בני דודים

ניתוח תמונה משפחתית

התמונה צולמה באינה פרטית בתאריך ה-11.6.1962, ביום חתונתם של סבתי תקוה עם סבי שלמה. מקום האירוע היה בבית החיל בחיפה. הרב שקידש את סבי וסבתי היה רב צבאי בשם הרב אורן. לה היה מפא"צ אדולף של כל המשפחה המורחבת משני הצדדים. סבתי זוכרת שהצטק סידר את כל המצולמים בסדר מסוים כדי שיהיה לו נוח לצלם את כולם וכולם "יכנסו" לתמונה. התמונה צולמה לאחר החופה ומצולמים בה רק בני משפחה מצד סבתי כמו כן הילדים שמופיעים בתמונה הם הילדים של האחים של סבתי שמע ישראל ועמוס כשהראל הבן הקטן של עמוס עדין לא נולד. לפי הבעות הפנים של המצולמים ניתן להסיק שהשמחה בחתונה הייתה רבה. סבתי מספרת שבאותה תקופה נהאו לתת מתנות בחתונות, סבי וסבתי קיבלו הרבה מתנות שנשמרו עד היום ואם 7,500 לירות. את התפריט לחתונה ארצן הוצד לאמן החייל מכיוון שסבי היה בצבא קבע. בתמונה סבתא נראית כלה מאוד צנועה. סאלתי את סבתי היכן היא קנתה את השמלה והיא ענתה לי שאחות של אמא שלה תברה לה אותה ולאת הייתה המתנה שלה לחתונה וסבא קנה חליפה בחנות בחיפה. את ההינזמה סבתא קנתה בחנות, את התסרוקת עיצב ספר שהיא אהבה וסבתא התאפרה בעצמה. כאלר החתונה הסתיימה חלרו סבי וסבתי לאור כלול צעיר בבית של סבא וסבתא רבא שלי מצד סבתא שלי ויום אחרי החתונה בילו סבי וסבתי את ירח הדבש בבית אלון בנהריה.

סבא שלמה וסבתא תקוה ביום חתונתם

סבא וסבתא ביום חתונתם, עם ההורים שלמה, שהם סבא וסבתא רבא שלי

חסמר מן העבר

ה'תרפ"א 1921

אדמו"ר מ' סג"ל מ' י"ק
בית מדרש אשכנזי - פלסטין

Mam zaszczyt prosić całą naszą
Kochaną i czezną rodzinę na ogólne
zebranie, które ma się odbyć w naszym
mieszkanie w sobotę t.j. 23/IV 1921r.

W sprawie postanowienia mojego wyjazdu
do Palestyny.

Mania.

Babcia Speranca Frenkiel

Wujaszek Jakób Diamant z ciocią

" Dawid Frenkiel " "

" Jechiel " "

" Piotr " "

" Nahum Gineberg " "

" Ciocia Fraima " "

Kuzyn Frenkiel

Emilia z rodziną
Hela z rodziną
Lesia z rodziną
Róża z rodziną
Salcia
Witana z rodziną

אני רוצה להזיז מסתך שנשאר במספחה של אימי משנת 1921. להו אכתב מסכתא רבא של שנקראה מניה שפילמן כתבה בשפה
הפולנית בעיר ראדוק שבהולין. במסתך סכתא רבא מלמניה את מספחתה לבוא ולהיפרד ממנה לפני עלייתה ארצה.
את המכתב שכתוב בפולנית תרשם לנו לעברית יהודי בן 90 שקוראים לו אריך, שזר בקיבוץ אלוהה, הוא דובר פולנית והוא אחד
מהאנשים האחרונים בדורינו שהיה בשואה והנה נוסח המכתב:

ייש לי הכבוד לבקש מכל המספחה ולהלחין אותה לאספה כללית בדירה שלנו ביום שבת בתאריך 23.4.1921 בהקשר להחלטה של
נסיעה שלי לאליה לארץ פלסטין, ישראל

מניה

בחלק התחתון של המכתב סבתי רשמה את שמות המולמנים המשפחה' כאר ליד כל מק ישנה חתימה של בן המשפחה שהגיע למסיבת הפרידה. סבתא תקוה מספרת אלא שיהא סבתא רבא שלי סיפרה לה כי חיכתה למן רב לרשע בו יכלה לעלות ארצה. היא הייתה בתנועת החלוץ בראדוק שבפולין, זאת הייתה תנועה שהכשירה את בני הער בעבודה חקלאית לקראת עלייתם לארץ ולקראת ההתיישבות בארץ. בתנועה דיברו בשפה העברית, סבתא רבא שלי הייתה מאקמי תנועת החלוץ בראדוק ובעליה מאוד מאחזת היהודית. בבוקר היא עבדה בעבודות חקלאות ובערב למדה עברית. המכתב נכתב בפולנית מכיון שחלק מבני המשפחה לא דיברו עברית.

המפגש המשפחתי היה מאוד שמח אבל גם מאוד עצוב מכיון שהנכחים ידעו שלאלי לה המפגש האחרון בחייהם עם סבתא רבא שלי.

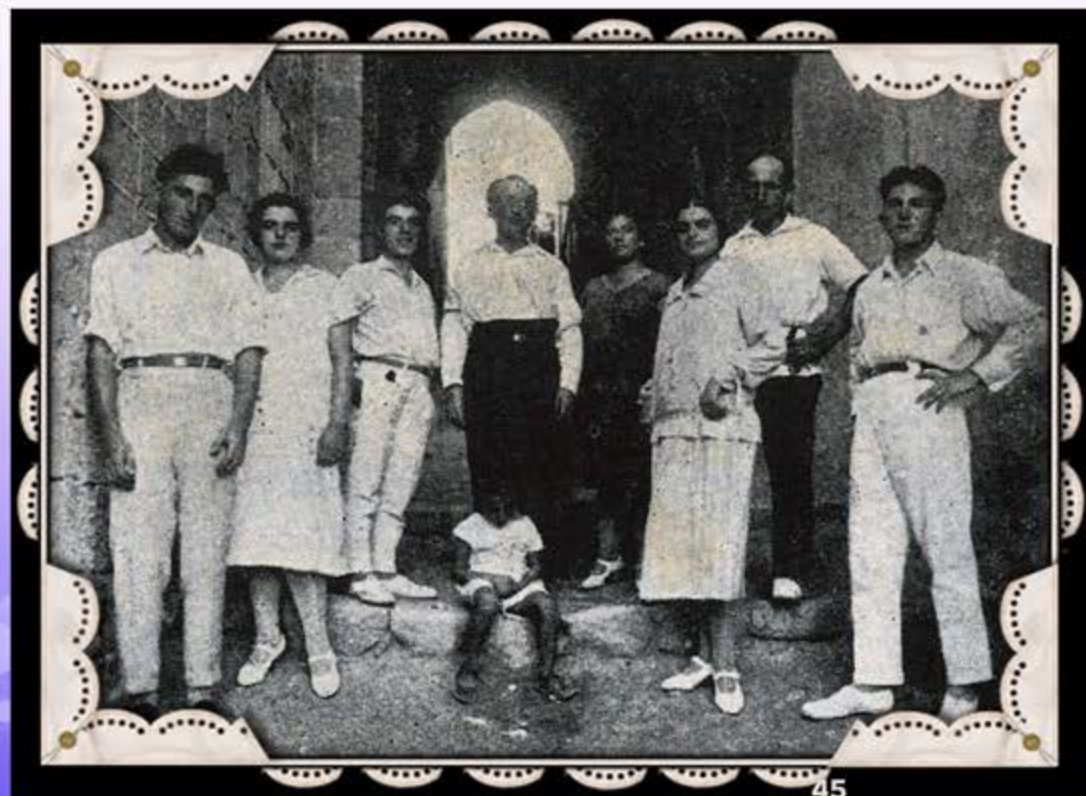
אני רואה חשיבות רבה במסמך זה מפני שכך התחיל המעגל המשפחתי שלי מצד אימי בארץ ישראל. סבתי עלתה לארץ באמצע העלייה השלישית באונייה. תחנתה הראשונה בארץ הייתה בקיבוץ עין חרוד. לאחר שנה עברה לעכו עם הכירה את סבא רבא שלי.

סבתא רבא שלי (מצולמת באמצע) יחד עם בנות דודותיה
התמונה צולמה ביום הפרדה מסבתא רבא שלי

סבתא רבא
שלי מיום עלייתה
לארץ ישראל

סבתא רבא שלי בארץ ישראל
(שלישית מימין)
יחד עם סבא רבא שלי
(ראשון משמאל)
התמונה צולמה
שנה אחרי עלייתה לארץ ישראל

חסמים נוספים מהעבר

לוחי הלאנה לחתונה

Se סכתא Se סכתא שלי תקוה, eea היה רייל (שונה)

סכתא שלי תקוה נקראת על שמה שפרינצע שהיא סכתא רבא שלה.

החתונה התקיימה בראדוק שבפולין והאיוחד בה, לה ההלאנה שנכתבה בעברית בשנת 1856.

בשנת 1856
לא סכתא Se סכתא שלי
סכתא שלי תקוה

ב ע ז י

שנת ברנה ובשועה לפי

קול בלה
יקראו בצחלה

שפרינצע פרענקער

קול חתן
יקראו בששון

יונה שפייזמאן

מתכבדים לבקש את אותכם וידיכם ווא ולשמוח אתם על שמחת נשואי

בתם הכלה המהוללה
מרת רייזיל תחי

בנם החתן המופלג

עם בנ' החתן המופלג

עם בנ' הכלה המהוללה

במר אליהו שפייזמאן חי

רייזיל פרענקער תחי

אשר תחי בעזרי' למז' ובשועה מוצלחת ביום ה' פ' ויגש ב' טבת זאת חנוכה תרנז לפי

נעיר ראום בבית ראון

ואיה' בשמחה נשיב לכם גבולכם

1856

רייזיל פרענקער עם
אליהו שפייזמאן

חסמים נוספים מהעבר

לוהי תעודת הנישואין

של סבתא רבא שלי, nee היה מרים, עם סבא רבא שלי nee היה יוסף.

החתונה נערכה בעכו בשנת 1926.

Marriage solemnised at		on		19 26		31/12/26		31/12/26		31/12/26	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
Name and Surname	Age	Calling	Community	Residence	Name and Surname of Father and Mother	Calling of Father and Mother	Residence of Father and Mother	Name and Surname of Witnesses	Calling of Witnesses		
الاسم والشهرة	العمر	الصفة	الطائفة	مكان الإقامة	اسم جبهة الأب والأم	مهنه الأب والأم	مكان إقامة الأب والأم	اسم وشهرة الشهود	مهنه الشهود		
Husband	24	יהודה יוסף	יהודה	עכו	מנחם יוסף	מורה	עכו	יוסף יוסף	מורה		
Wife	24	מרים	מרים	עכו	יוסף מרים	מורה	עכו	יוסף מרים	מורה		

Certified that the above is a true extract from the Register of Marriage kept at the office of in the District of עכו in the town of עכו.

Date 30/12/26 Signature H. S.

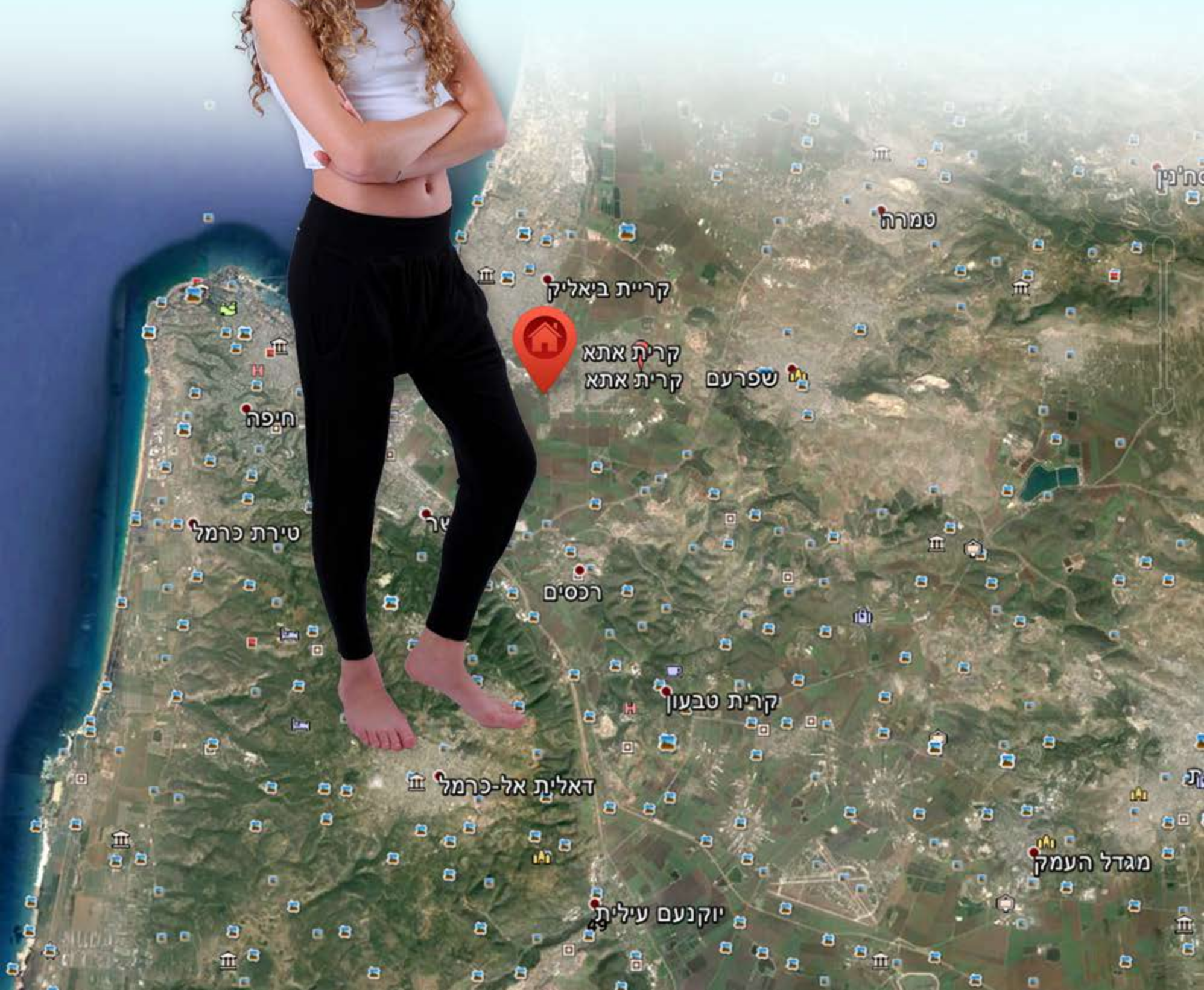
יוסף ומרים

חלק ג'

עירי ואני

קריית ביאליק

קרית אתא

קרית אתא

שפרעם

חיפה

טירת כרמל

רכסים

קרית טבעון

דאלית אל-כרמל

מגדל העמק

יוקנעם עילית

תעודת זהות לעיר קריית אתא

שם העיר: קריית אתא.

מחול: חיפה.

דונם: 16,700 דונם.

אוכלוסייה: 54,000.

ראש העיר: יעקב כרץ, משנת 1996.

מיקום גאוגרפי ואקלים

קריית אתא שוכנת בחלק המזרחי של עמק לבנון: אובה 100-30 מ' מעל פני הים במרחק 13 ק"מ מהעיר חיפה ועל פרשת דרכים חשובה המקשרת את העמק עם יישובי הצלף דרך כביש עכו- צפת וכביש נצרת טבריה.

אדמתה של קריית אתא שמורה, כבדה ופורייה. מליח האוויר בה נוח בשל קרבתה לים, והטמפרטורות נעות בין 28-35 מעלות בקיץ ו-18-8 מעלות בחורף.

האקלים הנוח והקרקע הפורייה והקרבה לנמל, הביאו להתפתחות המקום בשני מישורים: החקלאות והתעשייה.

אנים ציבוריים: בקריית אתא יש מאות דונמים של שטחי ציבור ירוקים, חורשות, מארשי משחקים ופינות נוי וירק כ-39 אנים ציבוריים.

החינוך בעיר: עיריית קריית אתא שמה את נוסח החינוך כחשוב ביותר. בעיר מופעלים 60 אנים ילדים לילדים 3-6, חובה וטרום חובה, מתלכתי, מתלכתי דתי, חינוך עצמאי וחינוך מיוחד. כמו כן ישנם בתי ספר יסודיים, חטיבות ביניים ותיכונים.

בתי כנסת: אוכלוסייה גדולה בקריית אתא היא אוכלוסייה דתית. בקריית אתא יש 86 בתי כנסת ו-5 מקוואות לנשים.

פעילויות תרבות בקריית אתא: ההיצע התרבותי העשיר כמו גם יתר הפעילויות שמפעילה רשת המתנ"סים בקריית אתא נותנת לכל אחד ואחת את ההלדמנות לממש את כישוריו ולקדם את אותו ניצוץ הנימי.

אתרים עירוניים: בעיר יש כמה אתרים עירוניים: בית פיסר, "ברכת הרקבות", היכל הספורט העירוני, בניין העיריה, היחידה לקידום נוער וצעירים והמתנ"ס העירוני.

מרכזי קניות בקרייה: בקריית אתא יש מרכזי קנייה רבים הצדולים שביניהם הם: "ביא", "קניון שער הצפון ואיקאה ו"קניון עליראלי".

שירותים נוספים בקרייה: בקריית אתא יש כמה סניפים של קופת חולים, יש מרכזי קניות של מלון, מספרות, בנקים בתי דואר ועוד...

השם קריית אתא: שם הישוב הוא פרי מילואן של המועצות המקומיות קריית-בנימין וכפר-אתא, לרשות מוניציפלית אחת-קריית אתא. צו המילואן פורסם ע"י שר הפנים ביום שני, ב' כחשון תשכ"ו (28 באוקטובר 1965).

תעשייה: בקריית-אתא אלור תעשייה וכו' 241 מפעלי תעשייה. המפעלים הצדולים בעיר הם: דשנים, תמ"י, שלדות, מאפיית דוידוביץ.

אנדרטאות לנפלים במערכות ישראל: ישנם בקריית אתא 4 אנדרטאות: האנדרטה לחללי מערכות ישראל שנמצאת בסמוך ליד לבנים. אנדרטת החללי שנמצאת בכניסה הדרומית לעיר. האנדרטת לזכר חללי משטרת ישראל שנמצאת בסמוך למרכז ללימודי

משטרה ואנדרטת הליכרון לחללי אסון המסוקים שנמצאת בגן הנמצא בין הרחובות נורדאו ופינסקר.

ספורט בקריית אתא: בעיר פועלות 2 קבוצות כדורעף המשחקות בליגות השונות תחת השם "הפועל עירוני קריית אתא". קבוצת הנשים משחקת בליגת העל בכדורעף לנשים. הקבוצה דומיננטית מאוד בליגה מאל ראשית שנות ה-2000 ולכתה ב-11 אליפויות

ו-10 לכיסי המדינה, 7 פעמים לכתה הקבוצה בדאבל. בכדור סל "אליצור קריית אתא" הפועלת בליגה הלאומית.

בכדורעף "מכבי עירוני קריית אתא" - קבוצת כדורעף הפועלת בליגה א' צפון.

ערים תאומות: צרמניה, ריינקנדורף -רובה ברלין משנת 1976.

סמל העיר:

קריית-אתא בתמונות

סמל העיר קריית-אתא

עם קבלת קריית אתא מעמד של עיר, הוכרלה תחרות עיצוב סמל שייצג את העיר, בו יודגשו שני האופייניים הארכליים בהתפתחות העיר. משקים חקלאיים והמהפך התעשייתי בראשות בית החרושת "אתא". הצעתו של יעקוב לנדאו מתא אביב, לכתה בפרס הראשון ולזה הסמל הנבחר.

בסמל ניכרים ארוכת עשן וסא המופע של בית חרושת "אתא" המסמל גם את תנופת הבנייה בעיר.

הרחוב בו אני גרה

"רחובות הם כמו קמטים וחריצים בפני איש, המספרים את חייו. שמות רחובות אינם רק ציוני דרך במפת העיר, הם גם כרטיס - הביקור שלה, מכריזים על ימיה הראשונים של אישה ועל אסדותיה" (שלמה שבא, עיר קמה).

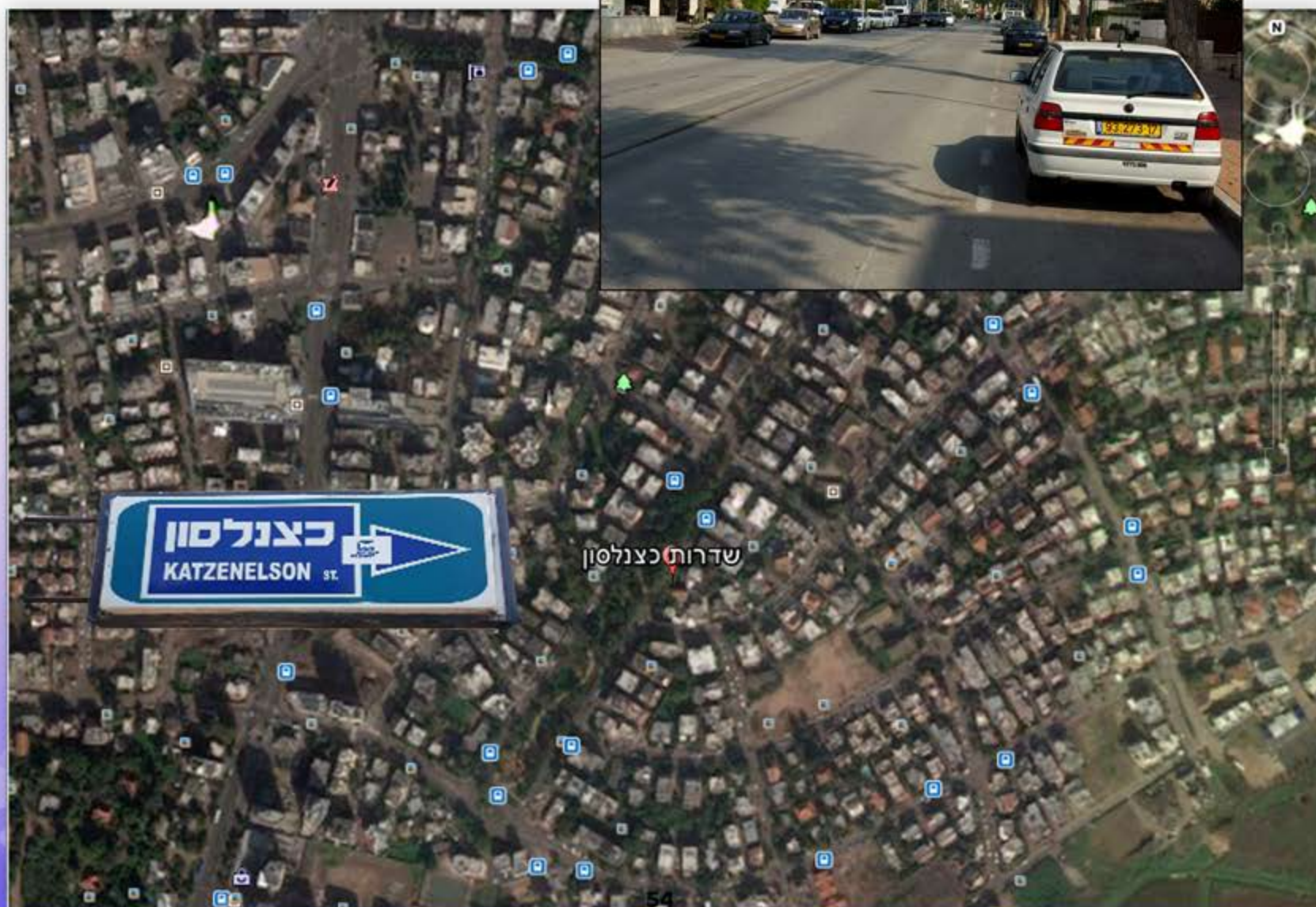
אני ארה ברנחוב כצנלסון בקריית אתא.

שם הרחוב נקרא על שם ברא כצנלסון שהיה אחד המנהיגים החשובים של תנועת העבודה בארץ ישראל. הוא היה איש חינוך וכתב הרבה מאמרים בנושא החינוך וחשוב היה לו להפגש עם בני נוער בארץ וכתבויות ולהרצות להם על הלשון העברית וספרותה. הוא הקשיב לצעירים ולאדם מהם.

כצנלסון נהג גם לתרשם לעברית מאיטב ספרות העולם. בישראל יש מספר רחובות שנקראים על שמו, אחד מהם הוא הרחוב שלי מכיון שהוא היה איש חינוך הוקם בישראל מוסד חינוכי שנקרא בית ברא, מוסד בו מכשירים מורים לעבודת חינוך.

ברא כצנלסון
כצעירותו

ההיסטוריה של העיר קריית אתא

"חלום ומעשה אינם שונים כל כך כפי שנוטים לחשוב, כי כל מעשי בני האדם בחלום יסודם" (הרצל, מתוך "אלטנברג"). קריית אתא הוקמה בשנת 1925, על ידי חברת "עבודת ישראל", כמושבה בשם "כפר עטא" - על שמו של כפר ערבי "כופרתא". במאורעות הדמים בשנת 1929 קריית אתא נפגעה בידי פורעים ערבים, ורכים מתושביה עלו את הקריה. בשנת 1930 חלרו התושבים וכונו אותה מחדש. בשנת 1935 הוקם כמושבה בית חרושת אתא שבו הכינו אריזים "מפעל אתא" היה נשמת אפה של קריית אתא והוא הסמל של תעשיית הטקסטיל והאפנה בארץ של עשייה ציונית, של תוצרת כחול לבן. שמה של המושבה שונה ל"כפר אתא". בשנת 1941 הוקמה בה מועצה מקומית. במלחמת העצמאות היא שימשה בסיס לכוחות צה"ל במבצע דקל" ואנשיה השתתפו בקרבות רמת יוחנן ובכיבוש שני כפרים ערבים. בשנות החמישים הוקמו בקריה שלוש מעברות: מעברת כפר אתא, מעברת קריית נחום ומעברת שפרעם. בשנת 1949 חנכו בקרבת קריית אתא את המרכז ללימודי משטרה. בשנת 1965 החליטו לאחד את הקריה עם המועצה המקומית של קריית בנימין והיישוב המאוחד נקרא קריית אתא. בשנת 1965 הוכרלה קריית אתא כעיר. בשנת 1985 בית החרושת 'אתא' נסגר. בשנת 1995 התחילו לבנות את השכונות יבעת טל ויבעת רם. בשנת 2006 בלחץ מלחמת לבנון השנייה נחתו בקריה מספר רקטות שגרמו לשני הרוגים ופגיעה בבתים וברכוש.

מייסדי כפר אתא

מגדל המים במתחם 'אתא'
1934

האוטובוס הראשון בכפר

בוכת שלג בקריית-אתא

חיים ויצמן הנשיא הראשון
מבקר בקריית אתא

אתר בקריית-אתא

בית פישר נבנה בשלהי המאה ה-19 בראשית ימי כפר עטא, אר בו האוכתר יהושע פישר שהוריש את הבית לעמותת תו"ק שיחד עם עיריית קריית אתא שיפצו את המבנה. כמוליאון יש מבחר כלים שאלמדיק כיצד חיו המייסדים של העיר בבית ובשדה. ישנם גם תצלומי אוויר שמספרים כיצד התפתחה העיר. כמוליאון אפשר למצוא ארכיון שבו מסמכים, קלטות, תמונות וליכרונות של ותיקי העיר, ואם מיידע עכשווי.

תיצור האבילרים מתכנע ברובו על ידי מתנדבים ותלמידים מהישוב.

לקהל המבקרים נערך במקום סיור מודרך "בעקבות ראשונים בקריית אתא" וילדים ותלמידי בית הספר ישנם במקום הפעלות עם עשועונים דבי עבודה, משחקי חדר ומחקי חוצות.

בית פישר - המוזיאון העירוני לתולדות קריית אתא

בית פישר 1935

מקום בקריית אתא האהוב עלי במיוחד

היכל הספורט החדש בקריית אתא - אולם הספורט של חטיבת רוג'זין א'

היכל הספורט נפתח ב-27 למרץ 2012 והוא מכיל כ-1,000 מקומות. הוא משמש למשחקי כדורעף וכדור סל בשעות אחה"צ והערב של הנבחרות של קריית אתא ומשרת את תלמידי בית הספר ביום. אני אישית מאוד אוהבת את המקום מפני שאני אוהבת את קבוצת הכנות עירוני קריית אתא בכדור עף ומשתדלת ללכת ולעודד את הקבוצה כלמניק שהיא מארחת ומשחקת משחק ביתי. אני גם לוכדת שפני 4 שנים כשפתחו את האולם הופעתי עם קבוצת מתעמלות בהתעמלות אומנותית, באופה הפתיחה. ראש העיר השתתף בחנוכה היכל הספורט וגם מנהלת בית הספר פרומה ולהקת הלאר הקהילתית של בית הספר שרה. היה גם משחק ראווה בכדורעף של כנות קבוצת עירוני קריית אתא, אשר התמודדו מול נציגות התלמידים של בית הספר. אולם הספורט מאוד גדול ויפה ונעים להיות בו כלמניק משחקים או הופעות.

הופעה של נבחרת ההתעמלות האומנותית
בה השתתפתי, בהיכל הספורט

אבי מספר על אירוע מיוחד הקשור לקריית אתא

"כשהיית בן 10 אני לוכד שהכרילו על קריית אתא בעיר. כל התושבים קיבלו הלאנה להגיע למאגר הכדור ראש של קריית אתא. אני הצעתי עם משפחתי וכמעט כל הכפר הגיע, המאגר היה מלא. באותו ליל היה בישראל שר חוץ שמו אבא אבן, גם הוא הולחן והוא בעצם הכריז על קריית אתא שהפכה מכפר לעיר. גם הלאחר יפה ירקוני שהייתה אל לארת מפורסמת שרה. השמחה הייתה גדולה, אנשים רקדו על הדשא ושרו שירים והיו ליקוקיי דינור בשמים.

הנחת אבן הפינה לבית ההסתדרות בכפר אתא

קרית בנימין-הקמת מאכל המים

אבי נולד בקריית אתא ואל על בקריית אתא. הוא החליט לשמור אמונים לעיר ולהמשיך לחיות בה, **לאור בה** ולבנות את ביתו. כשאמי התחתנה עם אבי היא החליטה להצטרף אליו לבית שבחר לאור בו כשהייה רווק. קריית אתא מצאה מאור חן בעיניה, העיר התפתחה החינוך בעיר היה רציני וברמה גבוהה ובעצם שם דבר לא חסר בעיר הכול קרוב ולחן ולכן היא בחרה לאור בקריית אתא.

חלק ד'

ראיון אישי

ארץ המוצא של בן משפחה

pe: ליקה.

pe המשפחה: דוד.

קרבה משפחתית: דוד של אבא שלי.

איל: 91 "נולדתי בשנת 1925 בעיר חושי שבמואניה".

האם אתה לזכר ויכול לתאר את אזור המאורים בו גרת? "כשהייתי ילד עברנו הרבה דירות, גרנו בדירות שכורות. אני לזכר בית אחד שגרנו בו הוא היה בית קטן היו בו שלושה חדרים, גרנו בבית אני ושתי אחיות שלי והורים שלי. לא הייתה בבית מקלחת ולא היה מטבח והיינו מתקלחים בשיטות עם מים חמים".

היכן גרו היהודים? "היהודים והאויים גרו ביחד באותה שכונה והסתדרנו יפה ולא הייתה בעיה עד שנת 1939. בשנת 1939 הגיעו אנשים משלטון הירוקים, החברים של היטלר, ואל התחילו הכעיות".

מה היה המצב הכלכלי של המשפחה שלך? "המצב היה קשה מאוד! לא רק של המשפחה שלנו אלא גם של רוב המשפחות. היו מעט מקומות עבודה ומעט מאוד אוכל! אמא שלי הייתה מכינה לבד לחם ועוצות כי לא היה כסף לקנות אותם והיו לנו מעט בגדים אמא הייתה מכבסת והיינו לובשים את אותם בגדים".

האם הרגשת פעם רעב? "התראנו לאכול מעט לכן לא הרגשתי רעב אבל לא אכלתי מה שהייתי צריך לאכול, לא אכלתי אוכל בריא! בשר אכלנו רק בסוף שבוע ובמשך השבוע אכלנו כרוב, תפוחי אדמה ושעועית!".

היכן עבדו הורייך? "אבא שלי היה סוכן בחברה ואמא שלי עבדה בבית".

היכן עבדו היהודים באותה תקופה? "50% מהיהודים לא עבדו בכלל כי לא היו מקומות עבודה, מי שעבד עבד בחנויות ומלה הוא התפרנס. בחנויות קנו רק אנשים עשירים".

אלו מוסדות חינוך היו במושי? "לא היו אוניברסיטאות ולא בתי ספר תיכוניים, רק בערים הגדולות והרחוקות היו אוניברסיטאות כמו בבוקרשט. אני למדתי במושי חמש כיתות ואם בבית ספר תיכון שהיה קטן, למדנו בערב שלוש כיתות, למדנו יהודים ואויים ביחד". האם היו קיימים מוסדות מיוחדים לילדים? "רק כשהגיעו הקומוניסטים נבנו קופות חולים, לא הייתה טיפת חלב ולפני שהקומוניסטים הגיעו, מי שהיה חולה הלך לרופא פרטי. לה לא עלה הרבה כסף כי גם לרופאים בקושי הייתה פרנסה".

האם הילדים עבדו באותה תקופה? "אני התחלתי לעבוד בגיל 11! הרבה ילדים עבדו כאוני כדי לעזור למשפחה. למדתי שמונה כיתות ואם עבדתי קשה. גם האחיות שלי עבדו כאוני".

איך התייחסו המבוגרים לילדים? "המבוגרים אהבו את הילדים אבל לא היה להם זמן לשחק עם הילדים כי הם דאגו לפרנסה של הבית".

באלו משחקים שיחקתם? "היינו משחקים הרבה בחוץ במיוחד שיחקנו כדור ראג, אבל לא עם כדור אלא עם ארביים או סארטוט מכר שעשין ממנו כדור".

באיזו שפה דיברתם? "דיברנו במואנית או ביידיש. לא שמענו יהודים מדברים עברית".

כיצד חשבתם את החשים במואניה? "חששנו את החשים במואניה. אני לזכר את הסופגניות שהכינו אמא שלי, ביום כיפור זמנו אבל גם עבדנו".

אילה ילד היית? "הייתי ילד שקט שידע שיש לו צרות במשפחה וצריך ללכת לעבוד כדי לעזור למשפחה".

האם לזכור לך סיפור מיוחד מילדותך? "עברו הרבה שנים ואני לא לזכר הרבה דברים מהילדות.

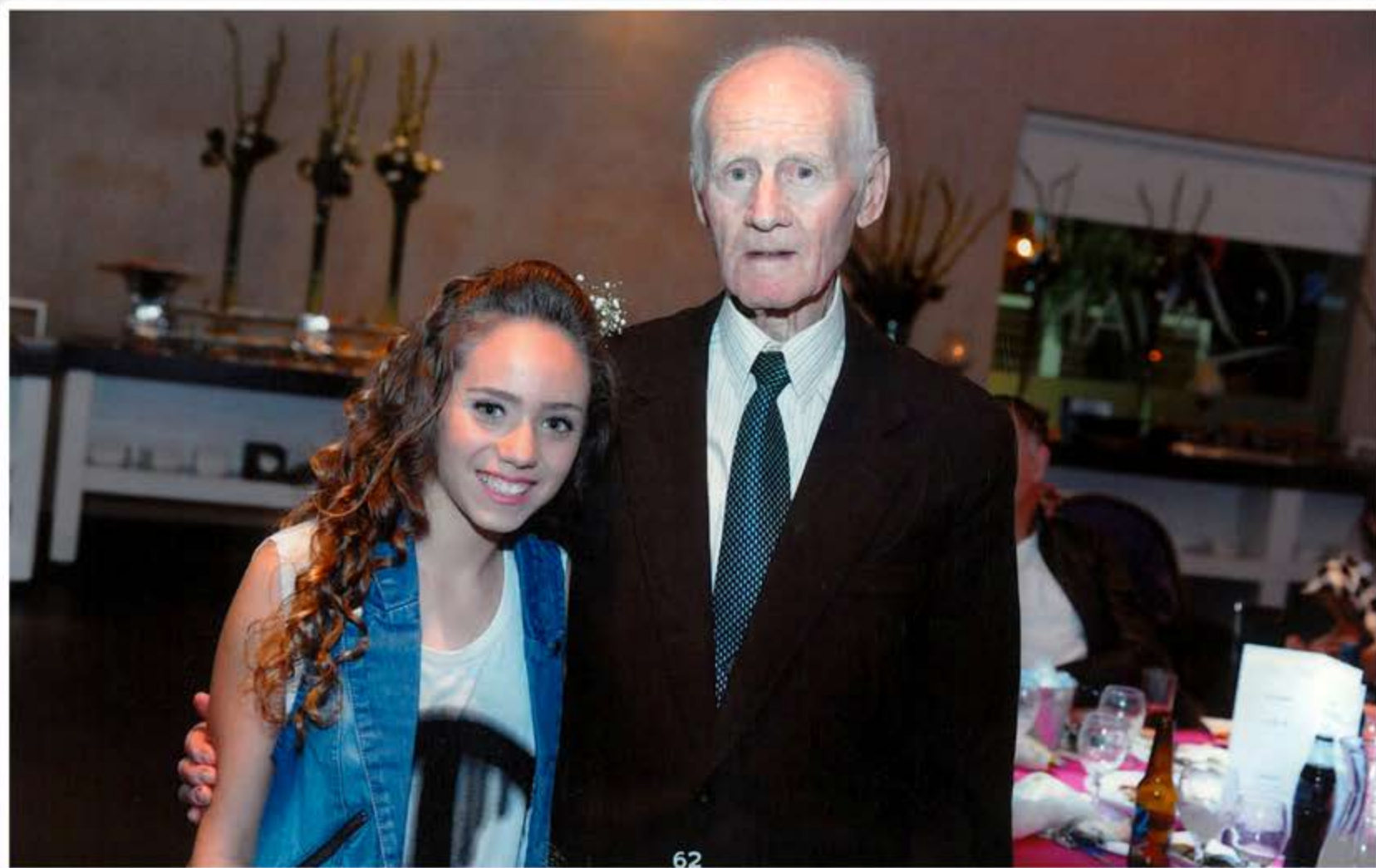
אני לזכר שהיה לי חבר שאבא שלו עבד במכונת צמר והוא בטעות נכנס למכונה ומת, אבל אני לזכר יותר דברים מהתקופה שהייתי נער. בשנת 1939-1940 מפלגת הירוקים נכנסה לרומניה וכל יהודי שתפסה, שלחה אותו לעבודה. בחורף היהודים הכינו משטחים להחלוקה על הקרח. בחודש יוני בשנת 1941 נכנסו הצרפתים לרומניה, אני לזכר שלה היה בלילה ואני לזכר שעברתי בניקיון של שדה התעופה בעיר. באחד הימים בערב הגיעו לבית שלי מהמטרה ואמרו לי לארוז בגדים ולצאת מהעיר עם עוד 500 יהודים. הלכנו ימים שלמים בקושי אכלנו עד שהגענו לאחת הערים. את בני ה-18 שלחו לבנות מנהרות מתחת לאדמה ואותנו הנערים הצעירים, שלחו לעבוד בחוות, שם קיבלנו לאכול והיה לנו איפה לישון. ישנו על מיטות ללא מלרנוס, פעם בשבוע התקלחנו וכיבסנו את הבגדים. מאל בכל פעם שלחו אותנו לעבוד במקום אחר ועבדנו מבוקר עד ערב. אני לזכר שפעם אחת היה בחור דתי עם ציציות וקצין צרפתי נתן לו מכה עם לפת על האף. באותה תקופה אמא שלי הייתה בבית ולאבא שלי לא הרשו לצאת מהעיר. לאחר הרבה זמן הרשו לנו לחזור הביתה. למלנו כמה סובייטים לקחו אותנו טרמפ ואנשים יהודיים שבאנו בדרך נתנו לנו לאכול. המנוחה בבית הייתה קצרה כי שלחו אותנו לנקות רחובות, לסלול כבישים ולאסוף את השלל. בחורף בשנת 1943 אני לזכר שנאלצנו לישון בחדרים ללא דלתות. בקושי היה אוכל, אכלנו חתיכות של לחם קשה. לאחר כמה שבועות נשלחתי למחנה עבודה גדול כדי לבנות חלקים לבונקרים של הצבא. יום אחד הודיעו לנו שהרוסים נכנסו לרומניה, מאוד שמחנו כי שחררו אותנו ממחנה העבודה וכל אחד תכנן איך לחזור למשפחה שלו. הלכנו ימים שלמים ברגל ואכלנו תירסים ואכטיות לא מבושלים שקטפנו מהשדות, וישנו באסמים על הקש שנותנים לפרות. הייתי אל בן 19. אני לזכר שפעם אחת בדרך חזרה הביתה בשעות הערב הגענו לאחד הבתים בדרך וביקשנו מהאנשים בבית לתת לנו לישון באחד המרפסות, בעל המקום הכין לנו חביתות מכינים טעימות שאני לא אשכח בחיים את הטעם שלהן! בסוף הגענו הביתה למשפחה שלנו. כשהרוסים הגיעו היינו ראעים לא פחדנו מאלימות והיו לנו מקומות עבודה, הייתה לנו פרנסה והיה לנו מה לאכול. השלטון התחלף, הוקמו מפעלים."

כאילו שנה עלייתך לארץ ישראל? "ההורים שלי ואחותי עלו לארץ בשנת 1951. לי לא נתנו לעלות איתם! אני נשארת ברומניה לבד ועברתי בחנות ובמפעל לבירות.

בתאריך 25 למאי 1964 קיבלתי אישור לעלות לארץ ישראל. לא הרשו לי לקחת תמונות ומסמכים ובקושי הרשו לי לקחת בגדים, לכן אין לי שום מלכרת מרומניה. יש לי רק אישור יציאה מרומניה ודרכון.

כאילו דרך עליית לארץ? "טסתי במטוס מרומניה לנאפולי, ומנאפולי הגעתי לארץ באונייה עד נמל חיפה. אחותי ובעלה קבלו את פניי."

אני ודוד ליקה בבת המצווה שלי

מאחר שהמסטר הקומוניסטי שלט ברומניה לא אפשר לליקה לקחת איתו מסמכים ומלכרות מרומניה, כשעלה ארצה, אני מצרפת כמה תמונות ששלחה לנו אחת הדורות שחיה היום באמריקה, היא יצרה עם ליקה קשר לאחר שילתה שהוא בן משפחתה ושלחה לו תמונות במייל. ליקה מאוד התרשם כי התמונות הלכירו לו את החיים במקום הולדתו.

Hello! My name is Rennie. And on this website, I want to help tell a story about the town of Husi as it existed in the 1800s.

I have my own family's stories — the ones I've been told and the ones I can tell.

I am sure many of you also have stories about your own families with ancestors who lived in Husi. Here is just one of my stories...

Do you see the gentleman in the black-and-white photo to the right? That is my great-grandfather, Labe DAVID.

He came to Husi on a wagon with his mother. He has a gentle face, a white beard, and I am told he had hazel eyes just like mine.

Another thing Labe David had was a grandson named for him. This Labe David was forced to remain in Romania by the Communists.

But today, this Labe David — the man in the other photo — lives in ISRAEL!

In my home in New Jersey, I walk down hallways with walls covered with photos of my ancestors.

I nod at them as I walk by. What I really want is to say to them, "Open your mouths! Talk to me! Tell me about your lives!"

But they can't do that. They are silent. I can only imagine what their lives were like. Perhaps it's the same for you.

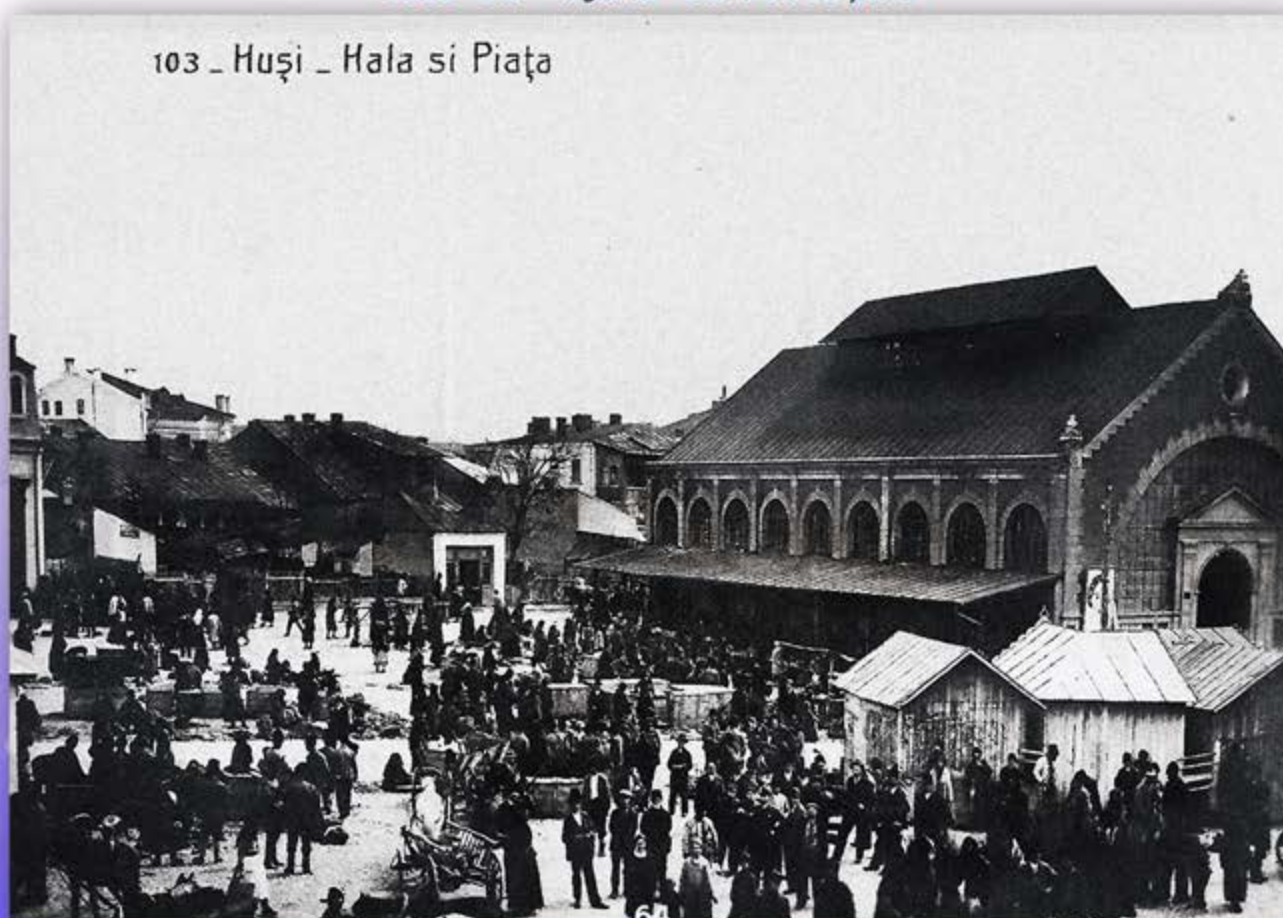
You can HELP US ALL REMEMBER where our families came from by sending your stories, photos, comments, and suggestions to me for inclusion on this site.

Our relatives who left Husi so long ago can no longer tell us stories, but we can repeat the stories we were once told.

— Rennie Marks Salz

צילום של העיר חוסי ברומניה - חוסי בעבר

103 - Huși - Hala si Piața

Sinagoga Postelnicu - Husi

Sinagoga Croitorilor - Husi

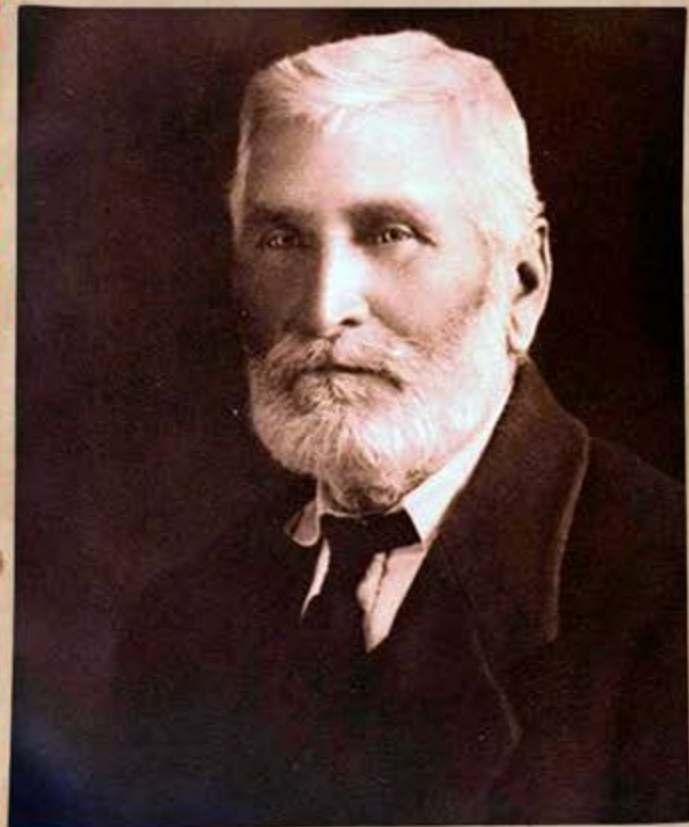

Sinagoga Blanari - Husi

צילומים בני משפחתו של ליקה שחרו איתו ברומניה

אורקין דוד
בנו של ליבה דודו ואלתו

סבא של ליקה - ליבה דוד

דודים של ליקה

אלתר דוד

סבסיל דוד

מיכאל דוד

שרה דוד

ברנה דוד

עבודת חקר גלגולו של חפץ

**"את החיים צריך לחיות במבט קדימה, אבל מכינים אותם כאשר מתכוונים
לאחור" (מתוך הספר הנסיכה שהאמינה באלילות - מרשה לראד)**

במשפחתנו ישנם שני חפצים שעוברים מדור לדור במשפחה המורחבת שלנו. מאחורי כל חפץ עומד סיפור שמאחד אותי עם עברה של המשפחה ועם שורשיה הנטועים בלמנים ובמקומות שונים.

החפץ הראשון היא טבעת שקיבלה סבתא שלי מצידי אבא שלי שקראו לה שושנה, מבעלה אליהו כחתונת הכסף שלה שהייתה ברדוק שכוּלֵין. כששושנה נפטרה, הטבעת עברה לסבתא רבא שלי שקראו לה מרים. מרים ענדה את הטבעת על ידה עד יום מותה. סבתא שלי תקוה קבלה את הטבעת וכעתידי תעביר אותה לאבא שלי עמית וכך תעבור הטבעת בין הנשים במשפחה. בשושלת המשפחה הטבעת שמורה יותר ממאה שנה על אצבע היד של הנשים במשפחה. הטבעת עשויה מכחול מכסף ועליה יש חריטה בארמית של המספר 25 שנה (חתונת הכסף). בתוך הטבעת ישנה חריטה שמציינת את האירוע חתונת הכסף וישנה גם חריטה שמציינת את תאריך האירוע. ניסיתי לזהות את התאריך, אבל היה קשה לזהות מכיוון שאחת האותיות מחוקה למחצה, התאריך המצוין בטבעת הוא תאריך עברי. אני יודעת שבאילה שהיא נקודת זמן בחיי הטבעת תעבור אליו ותהיה לי אחריות לשמור עליה כי אני חלק מחוליה ברצף הדורות המשפחתי, שלי ותפקידי יהיה להעביר את המורשת לדורות הבאים.

החפץ השני שזוכר במשפחה שלנו מדור לדור הוא: כוס של אליהו הנביא

הכוס נמצאת אצל המשפחה של סבא שלי שמה אברמוביץ' יותר מארבע דורות.

היא הייתה לארץ ישראל דרך רוסיה ורומניה. סבתא של סבא שלי שמה, הייתה לארץ ישראל מרומניה כשסבי היה בן 10. (היום הוא בן 77) היא נתנה לסבא רבא שלי ראובן את הכוס. הכוס עברה בירושה לסבא שלי שמה, כאשר סבא רבא שלי ראובן נפטר.

אמא שלי סיפרה לי שהיא לזכרת היטב בילדותה את הכוס שהייתה מונחת על שולחן הסדר בבית סבתה וכיצד סבה ראובן הקפיד למרק את הכוס לפני שמלץ יין לקראת כואו של אליהו הנביא.

כשאמי הייתה נערה הכוס עברה לאבא שלה, ששאר על הכוס בתוך ארון עם דלת מלכותית, כאשר הכוס נשקפת מתוך הארון. מדי פעם נהא אביה לבדוק את מצבה של הכוס. כאשר חששנו את סדר פסח בבית סבי וסבתי, הכוס הונחה במרכז השולחן וסבי חלר וסיפר את סיפורה של הכוס.

בעתיד הכוס תעבור לדור שלי אמיר, אח של אימי והוא יעביר את הכוס בירושה לבניו.

בכל שנה בערב פסח אני נדהמת מחדש לראות כיצד כוס מלכותית הצליחה להישאר כל כך הרבה שנים ללא פגע?

שורשים

העיקר הם השורשים

סיפור ידוע ומלא לקחים הוא סיפור ביקורו של צירצ'יל בתל-אביב, בראשית שנות העשרים. מכיוון שלא היו עצים של אמש בעיר הצעירה, ואין לקבל שר מושבים בלי שדרה מתקבלת על הדעת, "נטעו" לכבודו אבות העיר שדרת "ענבים. באה הרוח ונעקרה השדרה החסיאית. כשבר צירצ'יל במקום וראה את הענבים העקורים, אמר: "העיקר הם השורשים". מתוך: "התשעה קול" מאת: מוקי צור

סיכום

עבודת שורשים הייתה בשבילי מסע במנהרת הזמן לחקירת שורשי משפחתי המצומצמת והמורחבת והיא סחפה עמה רבים מבני משפחתי בחיפוש שורשים נוספים. התבוננתי אל העבר והקשבתי לדור המבוגר במשפחה, שמעתי סיפורים רבים שקשורים בילדותם דרך אירועים וחוויות מיוחדות שאירעו להם בחייהם. במשך איסוף החומר לעבודה ראיינתי בני משפחה, שמעתי סיפורים, האזנתי לזיכרונות, נלכרתי בשנות ילדותי והתבוננתי בשלושים אלבומי תמונות שאימי תעדה בהם תמונות שלי מיום היוולדי ועד היום, תמונות שהעלו בי זיכרונות מהעבר הלא רחוק. הכרתי דור של בני משפחה שהיו קרובים למשפחתי המצומצמת אבל הלכו לעולמם! חבל שלא יכולתי להכיר אותם אישית. במהלך כתיבת העבודה התרישתי והופתעתי ולמדתי משפחתי אוהבת לתעד אירועים שקרו בעבר ולשמר את המידע עליהם. מתוך השיחות עם הוריי הכרתי ילדות שונה משלי, הוריי גדלו בלי מחשב ובלי פלאפונים אבל עם הרבה חברים ומשחקים בשכונה. עבודת שורשים זו תשמר אצלי כדי שאוכל להעביר אותה לדורות הבאים שיוכלו ללמוד ממנה, להעמיק אותה ולבנות עליה נוספים בעל המשפחה ולנאאות חדשות במסגרת היוחסין של משפחתי.

שורשי זה לגמרי לא לבד

כל אחד ואחד הוא סיפור מיוחד
שורשי זה לגמרי עם המשך
לדעת מאין באת ולכן אתה הולך
שורשי זה לבדוק ולחקור
לראות את המחר מבלי לשכוח את האמור
שורשי זה לגמרי מחובר
להיסטוריה, להווה ולעבר (מבלי להראיש מנוכר)
שורשי זה לגמרי מרושש
מסיפורים וליכרונות, מבלי להיות מבוש
שורשי זה לגמרי מוכח
מבוש עם העבר, מבלי להיות מכוסח
שורשי זה אתם
לגמרי לא לבד
עם סיפור מיוחד
חוקרים
מכירים
מתחברים
מראשים
מרוששים
מזמיחים שורשים

ביבליוגרפיה

אתרים באינטרנט

אתר בית פיסר - מוליאון לתולדות קריית אתא - משרד החינוך
cms.education.gov.il/EducationCMS/Units/AgafA/.../BitFisher.htm

אתר העיר קריית אתא www.kiryat-ata.org.il

אתר ויקיפדיה <https://he.wikipedia.org/wiki>

אתר ממונה הישראלי, הופק ע"י סנינית www.mishpuhetech.co.il

עדויות מאקורות ראשונים

אלכואי תמונת משפחתיים

ראיונות עם בני משפחתי המצומצמת

ראיונות עם בני משפחתי המורחבת

מסמכים שנשמרו במשפחתי

מסמכים ותמונות שנשמרו מאמריקה ע"י קרובת משפחה בשם רני

ספר

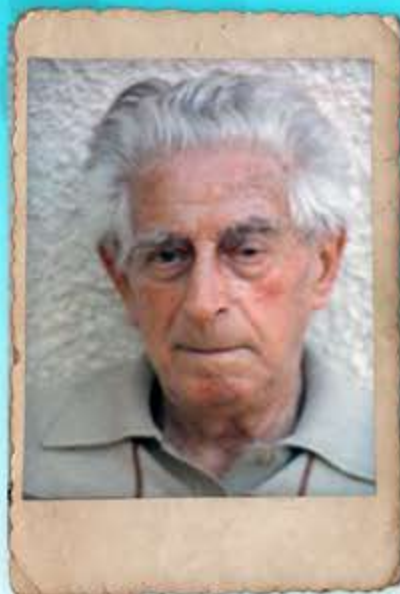
א.ע. שטיינזורק, ראדוקס, הוצאת ארסני יוצאי ראדוקס בישראל וכתבוזות, 1961, תשכ"ב, ישראל

חלק ו' נספחים

נספח מספר 1

סבא יוסף לב אינו

נפטר בשבת כ"ט תשרי תש"ן
אנו משתתפים באבלם של עמוס ומשפחתו.

*

* יוסף לב נולד בפולניה בשנת 1902. בנעוריו היה חבר בתנועת הנוער "שומר הצעיר". בגיל 15 בשלה בליבו החלטה לעלות ארצה, לכן עזב את לימודיו בכיתה השביעית ויצא "להכשרה" לקראת העליה. ב-1920 הגיע לדגניה, מכיון שחלה במלריה לא יכול היה ללון במחסן כמו כולם וכך נפלה בחלקו הזכות לגור בחדרו של א.ד. גורדון. כשהקבוצה שלו עלתה ארצה, הצטרף אליה לראש פינה, אחרי שהקבוצה התפרקה עבד יוסף במקומות שונים עד שעבר לחיפה. כמי שהכיר היטב את הארץ עזר לנהגים כמדריך תיירים. כך למד נהיגה ועבר לעבוד בעכו במפעל קואופרטיב לבלוקים כנהג משאית. שם התחתן ונולד בנו בכורו ישראל. במאורעות 1929 עברה המשפחה לחיפה שם נולדו עמוס ותקוה. בחיפה עבד כנהג מונית אחר כך קנה שתי משאיות והקים קואופרטיב. עם יציאתו לפנסיה עבד ב"משקם" כרכז קניות. בשנת 1976 נפטרה אשתו מרים, ובשנת 1979 הגיע לרביבים ועבד במפעל. סבא יוסף היה איש שקט נעים הליכות ומצניע לכת.

יהי זכרו ברוך

מסמך פורסם מתוך עֶלֶן 1597, כתאריך השלישי לנובמבר 1989, בקיבוץ רביבים בו הוא היה תושב

סבא רבא יוסף היה אבא של סבתא שלי תקוה וסבא של אמא שלי. בנוסף לאה שכתבו עליו בעלון הקיבוץ, אמא שלי מספרת שסבא רבא יוסף היה איש מאוד חכם שדיבר עברית תקנית והיא לזכרת שכל שנה הוא היה אחראי לעטוף את המחברות והספרים שלה ושל אחיה. באותה תקופה נהא לעטוף ספרים בנייר עטיפה. כמו כן הוא נהא ללפות עם אמא שלי בתוכניות טלוויזיה לילדים והוא אהב במיוחד ללפות בסדרת טלוויזיה שנקראה "בית קטן בערכה". אמא שלי הייתה קטנה והיא לזכרת שכשהוריה בישרו לה על מותו היה לה מאוד קשה והעצב והכאב היה רב.

נספח מספר 2

להו מסמך משנת 1952 - הלמנה לבר מצווה של סבא שלי שלמה

הננו שמחים להזמיןכם לחגיגת הבר-מצווה של בננו

שלמה

שתחזיק ביום השבת, פ' בהעלותך י"ד בסיון תשי"ב (7.6.52)

העליה לתורה בבית הכנסת הגדול במגדיל בשעה 9.30 בבוקר.

קבלת אורחים בקפה גולדנר (מקום לרנר) ברמחים משעה 6 אחרי הצהריים.

בכבוד רב

רבקה וראובן אברמוביץ

מגדיל, סיון תשי"ב

סבא שלי עולה לתורה כאל 13. סבא מספר
שהוא עולה לתורה בבית כנסת במגדיל
ואחר כך התאספה כל המשפחה והחברים
בבית קפה כדי לחמוץ את בר המצווה.

סבא ממשיך ומספר כי...

בתקופת השואה כאשר הארמנים נאשו לרומניה, הוריו
היו במחנה עבודה חצי שנה והסאירו אותו אלץ סבתו.
סבי לא ראה את הוריו חצי שנה! לכן נהא לברוח מבית
סבתו כדי לחפש את הוריו וכל פעם נאלץ לחזור לבית
סבתו. כאחד הפעמים שברח תפסו אותו הארמנים
ונתנו לו מכה בכניו עם הכת של הרובה ודק רב ירד
מכניו. סבא והוריו הצליחו לברוח מרומניה בראש עד
שהגיעו להונגריה. מהונגריה צעדו לאוסטריה
ומאוסטריה לכיוון איטליה. כאשר הגיעו לאיטליה עלו
על אניית מעפילים שהייתה צפופה באלפי משפחות.
האנייה הפליגה לכיוון ישראל אבל ככל פעם שהתקרבו
לחופי ישראל האנאלים שהיו בארץ ארשו אותם חלרה.
עד שבליה אחד הצליחה האנייה להגיע לחופי ארץ
ישראל. סבי היה אל בן שמונה. כאשר הגיע סבי עם
הוריו לארץ ישראל הם נשלחו למחנה בו עבדו ולמדו
עברית. לאחר כחודש עברה המשפחה לאור במגדיל
עד בארות של סבי. בצעירותו סבי שיחק כדור ראש
בקבוצת הפועל כר סבא עד שהתאיים לצבא.
סבי שרת בצבא קבע בין השנים 1957-1983 לאחר
מכן עבר במחנות של קופת חולים עד שיצא לפנסיה.

נספח מספר 3

להו מסמך משנת 1963 - הלאמה לחתונת הכסף של סבא רבא ראובן וסבתא רבקה - ההורים של סבא שלי שמה. אמא שלי הייתה אל בת 4 חודשים.

בתמונה עומדים סבא וסבתא רבא שלי
בחתונת הכסף שלהם
כאלר יושבים מתחת סבא וסבתא שלי

סבא רבא שלי ראובן וסבתא רבא שלי רבקה הכירו ברומניה. רבקה הייתה אישה מאוד יפה, בתקופת השואה כאלר הארמנים היעו לרומניה, ראובן עבד במחנה עבודה, והארמנים לקחו את רבקה לעבוד בבית חרושת חצי שנה. הם בעצם הכריחו אותם להיפרד מסבא שלי שהיה אל ילד קטן לחצי שנה. הם נזרקו מהבית, הארמנים הרסו את כל הרהיטים והמשחקים של סבא שלי שהיו בבית. שכניהם הרומנים רצו לעזור להם אך הם פחדו מהארמנים. למלכ הם הצליחו לברוח וצעדו מרחק רב בראש דרך ההרים דרך אוסטריה והונגריה וכשהגיעו לאיטליה עלו על אנייה לכיוון ארץ ישראל. סבא רבא שלי השתלץ במלחמת העצמאות וסבתא רבא שלי עבדה בקטל תפולים. שניהם היו ציונים גדולים. מאוחר יותר סבא רבא שלי התמנה כמנהל עבודה באחד הפרדסים בשרון. בביתם במאדיאל הם גידלו ירקות ותרנגולות שהניבו ביצים לאכילה. אימי מספרת לי שכמעט בכל חופשה היא ואחיה אמיר בילו עם סבא וסבתא שנהאו להרעיל עליהם מתנות רבות. כמו כן סבא רבא שלי נהא לקחת אותם איתו לעבודה בפרדס ולאת הייתה להם חוויה גדולה וטעימה.

סבתא רבא שלי
בקטל תפולים

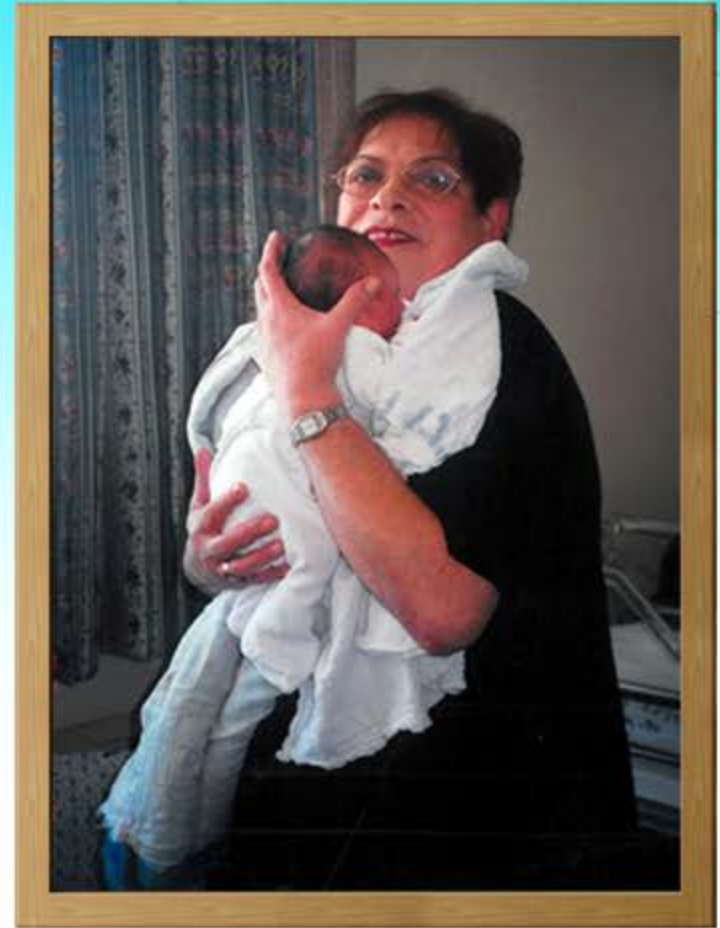

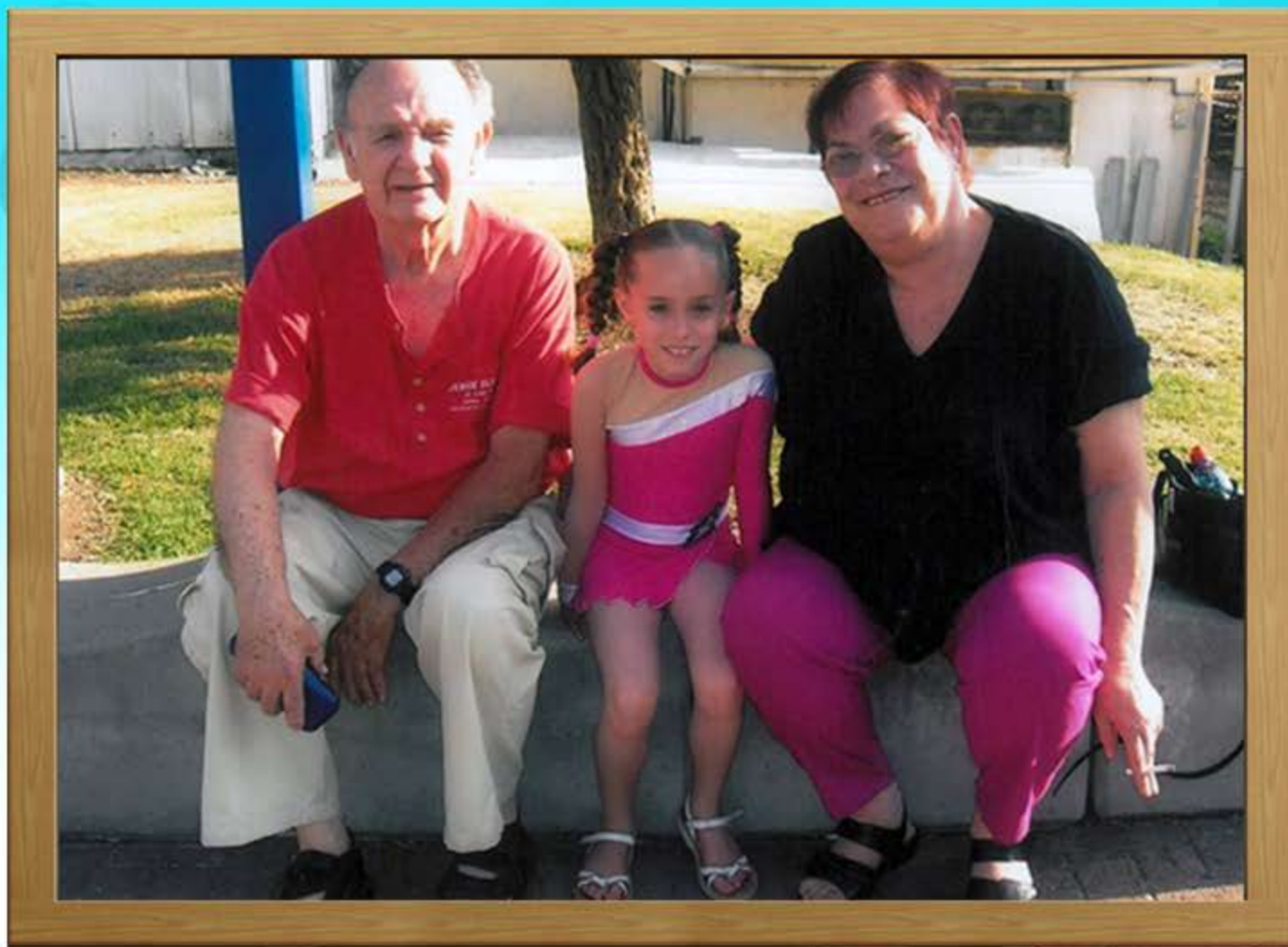
סבתא רבא שלי רבקה
בצעירותה, ברומניה

נספח מספר 4

תמונות שלי עם סבא וסבתא תקווה בתקופות שונות בחיי

נספח מספר 5

סבא אברהם לייז וסבתא לולי לייז (מצד אבא)

את סבתי לולי לא הכרתי מעולם! וכך אי שהכיר אותה מספר לי שהסבתי סבתא נפלאה, סבתא מסורה סבתא שכל עולמה היה שני בניה, ומאחר יותר נכדיה. סבתא שהייתה אלופה בסריטה והכינה מאכלים טעימים מאוד. אבא שלי מספר שסבתא נולדה בעיר חושי ברומניה לאפרים וחנה והיו לה שני אחים, אחות סופיה לייז שנספתה בדליקה בשנת 41 לחייה ואח ליקה שילכה לחייו ארוכים. סבתא לולי עלתה לארץ באונייה יחד עם הוריה עד לנמל חיפה. בשנת 1951, שהתה בשער העלייה ולאחר מספר שבועות עברה להתאורר באושכ כפר אומץ שם עם הכירה את סבא של אברהם. לצערי הרב סבתא לולי חלתה בסרטן השד ונפטרה לאחר מאבק אכלרי וקשה של כ-15 חודשים. אני מאוד מצטערת שלא הכרתי אותה ומדי פעם אני מתכוונת בתמונות שלה ואפילו פעם אחת היא הופיעה לי בחלום. יהי לזכרה ברוך!

את סבא אברהם הכרתי כתינוקת
אך אינני לזכרת אותו

לולי תמונה
של סבתא לולי וסבא אברהם
מיום חתונתם

למדתי להכיר את סבא אברהם מסיפורים שמעתי מאבי ומכני דודי ראק, מתן ולירן. מצאתי הקלטה
 שראק בן דודי הקליט את סבי כשעשה עבודת שורשים בכיתה ז' ואני מצטטת אותה: "זרנו בעיירה
 קטנה סטנציה בבית פרטי עם שלושה חדרים, חצי דונק אדמה, סוס ורפת. חדר אחד היה התנות. הורי
 ואני ואישו אחי זרנו בבית ביחד ואחותי קלרה זרה במקום אחר, באלף שבחור לא יהודי התאהב בה.
 למדנו בילדות בבית ספר מעורב. בו למדו יהודים וכוויים ביחד. מכיוון שאמא שלי רצתה שאנא עברית
 למדתי גם בחדר באופן פרטי. בשנת 1941 בחודש יוני התחילה מלחמת העולם השנייה והוציאו את כל
 היהודים לעיר הגדולה וסלו. את הילדים מאיל 18-14 לקחו לעבוד בתוך העיר בעבודות ניקיון. טאטאנו
 רחובות ותחלקנו לניק ציבוריים. בשנת 1944 שלחו אותנו לעבוד בבית חולים לפצועים זרמנים בעבודות
 ניקיון ואחלקה. כיוון שהייתי מאוד רעב נכנסתי למטבח בבית החולים ואחות רוסייה ריחמה עלי ועטפה
 חתיכה מביכר לחם והאשיה לי בהסתר, אך כבר זרמני ראה זאת והרכיז לי מכות נמרצות וכואבות.
 במיוחד לכורה לי הסטירה החלקה על האולן. באלף המכה החלקה נפצעה לי השמיעה באולן. לאחר
 תקופה של חודש שלחו אותי מחוץ לעיר לסלול כבישים עד שהרוסים נכנסו לרומניה. בשנת 1947 הייתי
 שנתיים בהכשרה עם הכינו אותנו לעליה לארץ ישראל. בשנת 1950 שלחו אותי למחנה עבודה, לכור לי
 שנסעתי 24 שעות כדי להגיע למקום שומם ודרשו מאתנו לבנות שדה תעופה, זאת הייתה עבודת חובה
 שהייתה שווה לשירות הצבאי. אחד הקצינים ראה שאני עובד טוב והוא שלח אותי לעבוד במשטרה
 הצבאית. בתאריך ה-1 לינואר 1951 אמי נפטרה. לאחר תקופה של כמה חודשים הגעתי לחופשה
 בביתי ועם חיתה לי דרכון כדי שאוכל לעלות לארץ ישראל. בתאריך ה-9.3.51 יצאנו מנמל קוסטנצ'ה
 ברומניה באוניית טרסילבניה אני ואחי ועוד 1,200 איש עד נמל חיפה. עברנו דרך טורקיה ובוספורוס
 במשך כשלושה ימים ולבסוף הגענו לארץ ישראל. תחילה היינו בשער העלייה כשבועיים ומשם העבירו
 אותנו לקריית טבעון עם עבדתי שנה. בשנת 1951 זרנו באושה אומץ ליד חדרה, שם הכרתי את לולי
 ובשנת 1953 התחתנו בחתונה צנועה מאוד ברכנות בחיפה. בשנת 1957 עברנו לאור בקריית אתא
 ברחוב פינסקר 34 בבית קטן עם שלושה חדרים, מטבח וזינה אותה אני אוהב לטפח. נולדו לנו שני
 בנים הבכור גדעון ואחריו אריה. בשנת 57 התחתני לעבוד במפעל פניציה שהוא מפעל לייצור לכוכית.
 עבדתי ימים ולילות, משמרות ובחאים כשלולי מצדלת את הילדים בבית. בשנת 1987 יצאתי לפנסיה.
 ומאל אני מתמסר לטיפוח בנכדיי".

סבי במשך הלמן הראיש לא טוב ועבר אירוע מוחי. הוא הספיק לראות את אבי מתחתן והתרגש לאחול
 אותי קרוב לליבו, אך לצערי הרב לא הספקנו לבלות מספיק זמן ביחד וסבי נפטר כשהייתי קטנה.
 יהי לזכרו ברוך!

נספח מספר 6

בעבודת שורשים זו טייתי בעלרת אימי שההיסטוריה של משפחתה של אימי, הידועה לנו עד כה, מתחילה בשנת 1725 באברהם אליעזר הלוי לבית הורוביץ. משפחה ידועה שמוצאה מאכאד, שהשתקעה בלובלין שהיא עיירה מפולין. ידוע לנו שסם קאלר מארקס נמנה עם משפחה זו. הצאצא המפורסם הראשון למשפחה זו היה רבי יעקב יצחק הלוי הורוביץ, שהיה ידוע בכינויו - החולה בלובלין.

להפתעתנו הרכה מצאנו מידע רב עליו במקורות שונים באינטרנט.

רבי יעקב יצחק הלוי הורוביץ
החולה בלובלין

אחלה החולה בבית העלמין היהודי בלובלין

תאריך לידה: ה'תק"ה

מקום לידה: יוזפוב, דוכסות לובלין, האיחוד הפולני-ליטאי

תאריך פטירה: ט' באב ה'תקע"ה (בגיל 70 בערך)

סיבת הפטירה: נפילה מחלון ביתו בנסיבות עלומות

מקום פטירה: לובלין, פולין הקונגרסאית

מקום קבורה: בית העלמין היהודי הישן בלובלין

רבותיו: המגיד מנחם מנחם, רבי אלימלך מליזנסק

אב: רבי אברהם אליעזר הלוי הורוביץ משכרשין

ילדים: רבי יוסף מנחם מנחם, רבי ישראל (מתוך ארבע)

יעקב יצחק הורוביץ

מתוך ויקיפדיה, האנציקלופדיה החופשית

רבי יעקב יצחק הלוי הורוביץ, המכונה החולה בלובלין (תק"ה, 1745 – ט' באב תקע"ה, 9 באוגוסט 1815) היה תלמידו של רבי אלימלך מליזנסק, מחשובי האדמו"רים בפולין בשלהי המאה ה-18. נודע כבעל ראייה רוחנית ועל כן נקרא "החולה".

תוכן עניינים

- 1 ביוגרפיה
- 2 שיטתו
- 3 היחס אליו מצד תלמידיו
- 4 מתלמידיו
- 5 ספריו
- 6 ניגון המלאכים
- 7 משפחתו ושושלתו
- 8 לקריאה נוספת
- 9 קישורים חיצוניים
- 10 הערות שוליים

ביוגרפיה

החולה נולד ביוזפוב (א), 25 ק"מ ממזרח לבילגוריי (לפי גרסה אחרת, בלוקאוו), למשפחה מיוחסת: אביו אברהם אליעזר היה אב בית-הדין המקומי, ואמו הייתה בתו של רבי יעקב קופל מהעיר לוקאוו. הוא גדל בטרנוברג ולמד מפי הרב משה צבי מייזלס בז'ולקוב. אז נעשה תלמידו של רבי שמעלקה מניקלשבורג ועבר לשיבתו בשיניאווה. בהמשך שהה גם בחצר רבי המגיד ממוז'יטש, והיו לו קשרים אף עם רבי לוי יצחק מברדיצ'ב. עם פטירת המגיד ב-1772 חזר אל רבי שמעלקה ושהה עמו עד פטירתו ב-1778. אז נעשה תלמידו הקרוב של רבי אלימלך מליזנסק.

בסביבות 1780, עבר ללאנצוט ונישא לרבנית שפרינצה בת ר' צבי הירש. הוא נהניג בעיר עדות חסידים. צעד זה נעשה כשרבו עוד היה בחיים: לפי עדויות שונות, הלך רבי אלימלך ונעשה מסוגר ופרוש מן הציבור, ועוד קודם העדיף להפקיד את המגע היום-יומי עם הקהל בידי תלמידו הצעיר יחסית, שהקים חצר משלו בברכתו. רשימות אחרות מדווחות על מתח ביניהם.

לאחר פטירת רבי אלימלך הוא נעשה לכביר מנהיגי החסידות בגליציה ופולין, עמדה בה החזיק עד מותו שלוש שנים אחר כך. הוא טיפק את תורתו – שהדגישה את מחויבות הצדיק לסייע לחסידיו במישור החומרי והיום-יומי – בשכבות הגמורות, אך צבר הצלחה גם עם צעירים למדנים ומיוחסים שהסתופפו בצלו: הדוברים מביניהם היו רבי יעקב יצחק ממשפחת (היהודי הקדוש), רבי ישראל יצחק קאליש ורבי שמחה בונים ממשפחת. אלה והבאו על ידי תלמידו רבי דוד בידרמן מלעלוב.

הוא עזב את לאנצוט וחצרו נדדה לרחובות, וייגאבה ולבסוף לצ'טוב הסמוכה ללובלין, ממנה התכוון לבסס את השפעתו בתוך העיר הגדולה עצמה, שהייתה בה נוכחות מתנגדות חזקה בראשות האב"ד עזריאל הורוביץ. ב-1794 הוקם על ידו בית-מדרש שהיה יכול להכיל 180 איש בתוך לובלין, ברחוב הראשי מול הטירה. זה נתקל בקשיים רבים שהערימו עליו ראשי הקהל. ב-1803 הגיע לבסוף לפטירה עמו, והמסד הוכר רשמית: המרנסים הצהירו כי ניתן לקיים תפילות בנוסח האר"י וכי המניין לא יסבול עוד הצקות מהם ומהדורות הבאים. הסיבה שניתנה לכך בפנקס הקהילה היא קריסת קיר בבית-המדרש הישן, שהצריכה מבני תפילה אחרים בדחפנות, אך ההיסטוריון גלן דיינר שיער כי עוצמתו העוברת של החולה ושגשוגו הכלכלי בתקופה בה היה הקהל שרוי בקשיים כספיים הגיעו את המרנסים לקבל אותו.^[1]

במחצית הראשונה של המאה ה-19, הפך את לובלין למוקד חסידות חשוב, יחד עם רבי ישראל הופשטין – המגיד מקוז'ניץ. קיבל על עצמו תקופה ארוכה ללכת עם כיסוי סביב עיניו כדי להישמר ממראות אסורים ונדע אחר כך כבעל ראייה רוחנית ועל כן נקרא "החולה". הוא גם סמך אדמו"רים וראשי שושלות חסידיות אחרות ברחבי פולין כולה, ופעל להפצת החסידות בפולין. בנוסף, עסק בלימוד תלמידים רבים אשר חלק נכבד מהם היו לרבי ערים בפולין.

יעקב יצחק הלוי הורוביץ

חתימתו

<<

חפש ערך

אנציקלופדיה יהודית

מכללת הרצוג
לימודי
יהדות ורוח

אתר דעת ועדית היגוי ציר קשר

< לדף ראשי

יעקב יצחק הלוי הורביץ החוזה מלובלין

מגדולי רבני החסידות - 1745 - 1815

רבי יעקב יצחק בן הרב אברהם אליעזר הלוי משברשין היה תלמידו של המגיד ממזריטש ואח"כ הסתופף בצלו של רבי אלימלך מלונסק. תחילה ישב בלאנצוט, אולם כשעבר ללובלין הפך ביתו להיות מרכז לחסידות הפולנית.

בין הבאים אליו ושומעי לקחו עשרות גדולים, שנתפרסמו בגאונותם ובצדקותם, בתוכם: רבי יעקב יצחק ורבי שמחה בונם מפשיסחה, רבי מאיר הלוי מאפטא, רבי דוד מללוב, רבי משה טייטלבוים, בעל "ישמח משה", רבי צבי אלימלך מדינוב, בעל "בני יששכר", רבי יחזקאל מקוזמיר, רבי נפתלי מרופשיץ, רבי קלמן קולנימוס מקרקא, בעל "מאור-ושמש", רבי צבי הירש מזידיטשוב, רבי שלום מבלז, רבי שמעון מירוסלב ורבים אחרים, כל תלמידיו ויתר צדיקי הדור - פיהם מלא תהילות ותשבחות על צדקתו וקדושתו של רבי יעקב יצחק, שכנוהו בתואר הנעלה "החוזה מלובלין".

דברי תורתו נמסרו בשלשה ספריו:

"דברי אמת",

"זאת זכרון",

"זכרון זאת"

מקסט מלא של הספר "זכרון זאת"

ובספרי תלמידיו המרובים.

אחד מארבעת בניו רבי יוסף מטורטשין היה מפורסם כצדיק וגם אליו נהרו חסידים רבים.

החוזה מלובלין נפטר בתשעה באב תקע"ה (1815). גם בעובדת פטירתו ביום האבל והאסונות מצאו חסידיו ראייה לגדולת רבם.

הרחבה מתוך הספר "דור דעה" מאת יקותיאל אריה קאמעהאר, גיו יורק תשי"ב.

מקור הערך: יצחק ורפל, ספר החסידות תש"ז

יש לך מה להוסיף או להעיר? [לחץ כאן](#)

< כל הערכים

< ערכים שהוכנסו לאחרונה

< אישים

< ארץ ישראל

< בית מקדש

< היסטוריה

< הלכה

< חינוך

< חסידות

< לשון עברית

< מוסר

< מועדים

< מושגים

< מנהגים

< משנה, תלמוד ומדרש

< משפחה

< משפט עברי

< ספרות

< פילוסופיה וקבלה

< צינות

< רפואה

< שואה

< תולדות ישראל

< תנ"ך ופרשנות

< תפילה

הרב הורוביץ היה מראשי החסידות בפולין ובשנת 1899 השתקע בלובלין והקים בית מדרש ברובע היהודי, אליו הגיעו אנשים רבים לקבל את עצתו. רבים האמינו כי יש בכוחו לנבא את העתיד, לחלות את העבר, וכל זאת הוא היה יכול לקרוא מעל מצחו של האדם או מעל פתק שהוצג לו. הרב מלובלין פרסם חיבורים בנושא מידות טובות שכן אדם לחברו ואת אהבת עבודת האל כדרך להשיג את אלוות האדם. הוא קיבל תשלום עבור שירותיו ותרם אותו לנלקקים. בשמחת תורה 1814 נפל הרב מחלון ביתו ומת כעבור תשעה חודשים. כמנהג תנועת החסידות נקבר הרב מלובלין ב"אוהל" שהפך להיות מוקד עלייה לראש.

לרב הורוביץ נולדו ארבעה בנים ובת, ובהמשך השושלת המשפחתית הנינה של הרב מלובלין שמה היה חנה-נחמה ניסאה לשרא פיאל פרנקל שהפך להיות רב בפולין. לזוג נולד בן בשם ישראל פרנקל שהיה אדם משכיל וניהל בית ספר יהודי פולני. כמו כן הוא לימד את השפה העברית, תרגם שפות לעברית ונמנה על ראשי תנועת חובבי ציון. ישראל פרנקל התחתן עם שפרינצה והם בעצמם סבא וסבתא רבא של סבתא שלי (שפרינצה = תקוה וסבתא שלי נקראה על שמה).

ישראל פרנקל ועיתו שפרינצה
ישראל פרענקעל
מיט ליין ווייב שפרינצה

ישראל פרנקל נפטר מאורד צעיר, ב־37 והשאיר אחריו את אלטו ועוד שבעה ילדים, ארבע בנות ושלשה בנים. לאחת הבנות קראו שושנה שהייתה הבת הבכורה במשפחה שעלרה לאמה לאדל את אחיה. כשבאה נישאה לאליהו שפילמן.

שושנה ואליהו בבגרותם

שושנה ואליהו בצעירותם

הם חיו בראדוק שבפולניה ונולדו להם חמש בנות. בשנת 1934 הם עלו ארצה, חיו בחיפה והקימו מסעדת פועלים ברחוב החלוץ, ששימשה להם מקור פרנסה. אריק אחת הבנות שלהם היא אמא של סבתא שלי, סבתא של אמא שלי וסבתא רבא שלי.

ארבע מתוך חמש הבנות
נולדו לשושנה ואליהו שפילמן
אריק הסבתא רבא שלי
עומדת ראשונה משמאל

נספח מספר 7

מאכלים מסורתיים האהובים על בני משפחתי

המשפחה שלי שייכת לעדה האשכנזית, אבל יש לנו קשר חלק עם לצד המרוקאי של המשפחה של אח של אבא שלי, לכן החלטתי לציין מאכלים אהובים ששייכים לכל עדה.

החריימה הוא מאכל מסורתי מרוקאי האהוב על בני משפחתי. את החריימה מכינה דודתי להבה שנואה לאח של אבא שלי ואנחנו אוכלים אותו בחמים ובשרבי שבת.

הכפילטע פיש הוא קציצת דג של קרפיון שנוף לאכול אותו בעדה האשכנזית ואצלנו במשפחה הוא מנת חובה בראש השנה ובסוכות.

אמא שלי וסבתא תקוה מכינות כדורי בשר ברוטב עיכניות, ואני תמיד מוצאת את עצמי בסיום הארוחה מלקקת את האצבעות.

אני מאוד אוהבת לאכול את הקובה שמכינה סבתא שלי. זהו עם מאכל מסורתי שזוכר במשפחה. סבתא שלי מכינה אותו מעט מתקתק.

נספח מספר 8

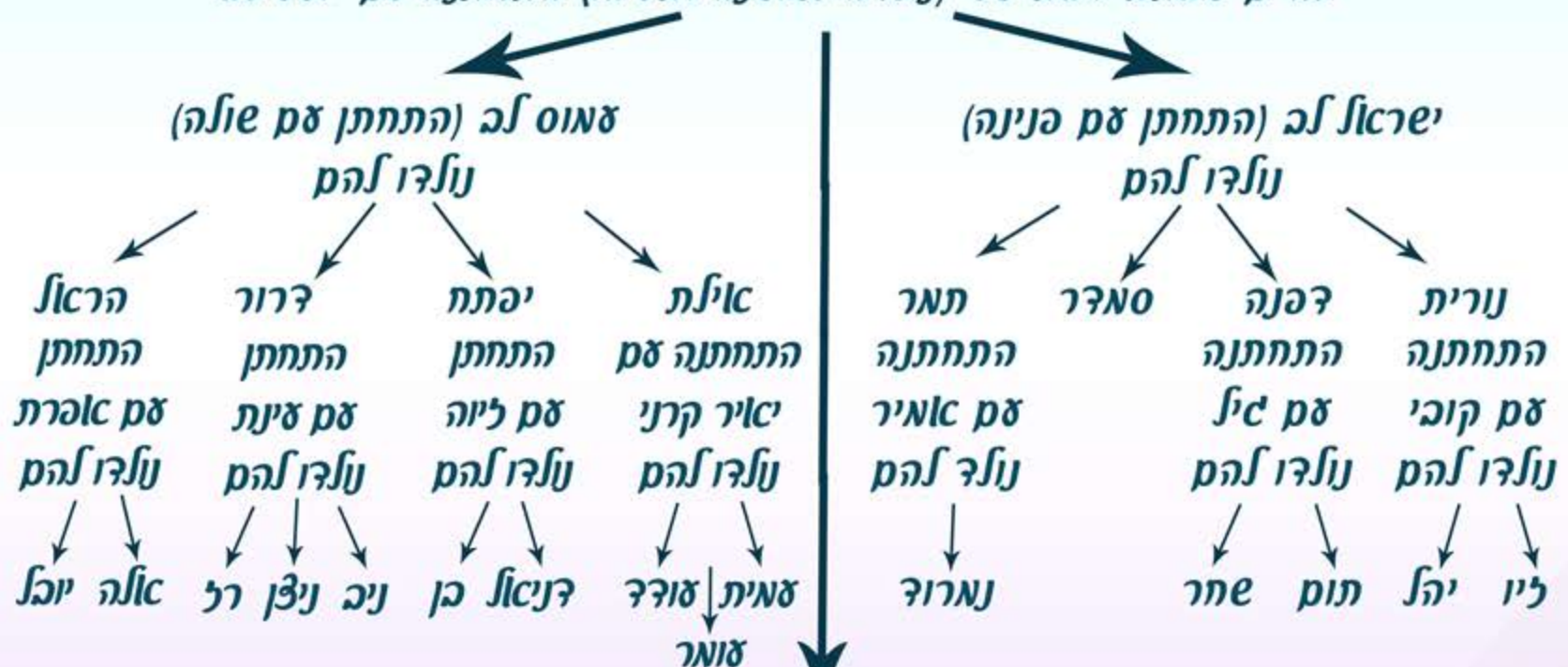
שושלת משפחתי לדורותיה - מצד אימי
 "רק אתכם ידעתי מכל משפחות האדמה"

אברהם אליעזר הלוי הורוביץ 1725
 יעקוב יצחק הלוי הורוביץ 1745-1815
 אברהם 1787-1899

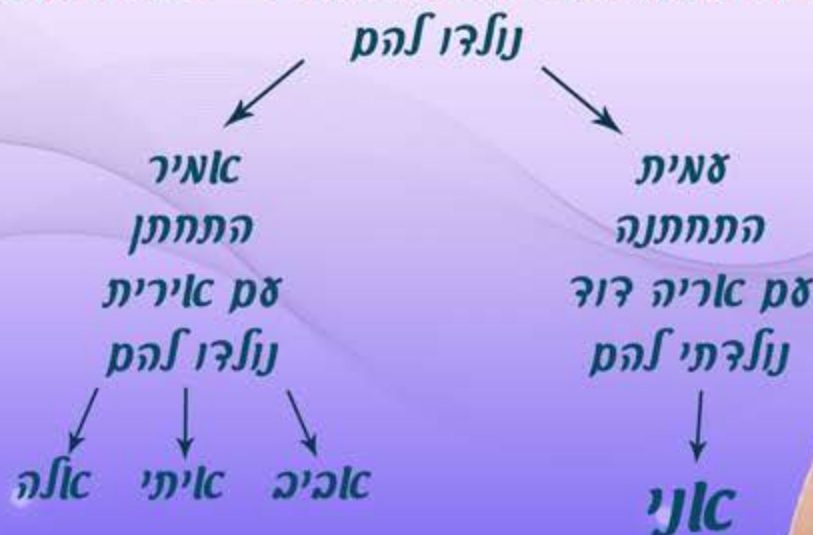
יצחק דוד 1803-1862
 שרעא פרנקל 1835-1854

לאה ביטה 1803-1893
 חנה נחמה 1835-1909

ישראל פרנקל 1853-1990 שפרינצה 1859-1926 סבא וסבתא רבא של סבתא שלי תקוה
 שושנה 1875-1956 אליהו שפירא 1853-1953 סבא וסבתא של סבתא תקוה
 מרים סבתא רבא שלי (נוצרה לשושנה ואליהו) התחתנה עם יוסף לב

תקוה לב התחתנה עם שלמה אברמוביץ - סבא וסבתא שלי

my name is p...e 07120

LOUISTUDIO
Globe woman design
www.louistudio.co.il

[Http://www.louistudio.co.il](http://www.louistudio.co.il)